MYSORE DRAMATIC PERFORMANCE BILL, 1963

Motion to Consider.

Sri R. M. PATIL (Minister for Home).—Mr. Speaker, Sir, I beg to move :

"That the Mysore Dramatic Performances Bill, 1962 be taken into consideration."

(Sri S. Sivappa Fose)

Mr. SPEAKER.—Is it a pont of order ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೆ : ರಾಜ್ಯಾಂಗದತ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿತರತಕ್ಕ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಸರ್ಕಾರದವರ ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಲು ನಾವು ಸಭಾತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

(The Members of the Opposition withdrew from the House.)

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

"That the Mysore Dramatic Performances Bill, 1963 be taken into consideration."

Sri R. M. PATIL.—This piece of legislation which is intended to be proposed and considered is clearly relatable to Entry 33 of the State List in the 7th Schedule of the Constitution. Therefore, the State is quite competent to undertake the legislation. In order to have an expedient way for providing the better control of public dramatic performances in the State of Mysore, this piece of legislation has been introduced for consideration by this august House. The Dramatic Performances Act, 1876 (Central Act 19, of 1876) is in force in the Bombay area, Coorg District and Bellary District. The Madras Dramatic Performances Act, 1954 (Madras Act 33 of 1954) is in force in the Madras area. There is no corresponding law on the subject in the Hyderabad area and in the old Mysore area. So far as the Central Act of 1876 is concerned, it has been decided by the High Court of Madras that section 6 of the Central Act is repugnant to the Constitution and as such, the Madras State Legislature passed the Madras Dramatic Performances Act in 1954 itself. Similarly, the Allahabad High Court as far back as 1956 declared that the Central Act was *ultra vires* of the Constitution. The Pubjab High Court also held the same view. In pursuance of these decisions, the Government of India was pleased to direct the State Government in 1959 to prepare a draft Bill on the model of the Madras Act and make a uniform law for the State. In pursuance of that direction, this Bill has been prepared. The lacunæ that were found in the Central Act have been rectified in this Bill. What was said to be repugnant in the Central Act was that there was no procedure which is said to be a reasonable one so as to give a reasonable opportunity to the aggrieved person. Therefore, the right of speech and expression, was curtailed. Before it was restricted, what was

intended by the legislation was that sufficient opportunity ought to have been given but that was lacking in the Act of 1876 so far as procedure was concerned, but in this Bill which is before the House for consideration, all facilities and opportunities have been afforded so as to see that the restrictions that are placed on the fundamental right of speech as well as expression are avoided and as such, in my humble submission there are absolutely no objectionable features which hit the constitution. No doubt under article 19 of the Constitution, certain things are to be restricted and thoso restrictions must be reasonable restrictions and in order to have such restrictions, every possible care has been taken while drafting the Bill as such to see that this Bill is free from all those lacunæ which were found in the Bill or in the Act which was enforced up-to-date. that is, the Act of 1876. My friends may consider this Bill in detail, having in view all the three decisions of the three High Courts, 1954 Madras; 1956 Allahabad; 1958 Punjab and the recent decision of the Punjab High Court also. They may consider these decisions in addition to the provisions of the 1876 Act and also the provisioes contained in the Madras Dramatic Performances Act in comparison with the present Bill and instead of being emotional or sentimental or standing on prestige, I crave the indulgence of the House, and it is worthwhile to provide good and effective control so far as dramatie performances in this State are concerned. With these faw words, I commend the Bill for the consideration of the House.

Mr. SPEAKER.—So all the judgments cited by the Hon'ble Minister relate only to the Central Act ?

Sri R. M. PATIL.—Yes. In respect of all provisions, I will answer by way of reply.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Minister may kindly have those references ready. He has stated 1954 Madras.

Sri R. M. PATIL.—But that is not reported. I will try to find out and have it. The other citations are 1956 Allahabad 571 (A.I.R.); 1958 Punjab 243.

Coming to the provisions, they are very simple. Clause 2 refers to definitions. There are six types of objectionable performances and explanations are also given in regard to them. Sir, Explanation II is important. It says :

> "In judging whether any performance is an objectional performance, the play, pantomime or other drama shall be considered as a whole."

So, each piece of literature is not to be judged ; each piece of expression is not to be judged. The sum total of the entire show or entire performance is taken into consideration and if it impresses that piece of expression or speech or that piece of performance is said to be an objec tionable performance, then it can be considered as objectionable.

2-00 P.M.

Sri S. M. KRISHNA.—Is it subjective test or objective test ?

Sri R. M. PATIL.—This is both subjective and objective. Subjective test so far as literature and performance is concerned and objective test to see whether it creates such an impression.

Sri S. M. KRISHNA.—Is it the impression created on the mind of the officer ?

Sri R. M. PATIL.—Impression on the mind of the deciding authority, whoever it may be, whether it is a Magistrate or a literary person. Ultimately, it will be judged by a prudent man and that prident man while deciding a thing, will take into consideration the entire play with the background ; he may decide whether it comes within any of these six clauses.

Then, Sir, clause 3 is about power to prohibit Objection Performances.

> "Sub-clause (1): Whenever the State Government are satisfied that any play, pantomime or other drama performed or about to be performed in a public place is an objectionable performance, they may, by order stating the grounds on which they consider the performance objectionable, prohibit the performance."

The steps to be taken before prohibiting are mentioned in sub-clause (2).

> "No order under sub-section (1) shall be passed without giving a reasonable opportunity to the organiser or other principal persons responsible for the conduct of the performance or to the owner or occupier of the public place in which such performance is intended to take place to show cause why the performance should not be prohibited."

Mr. SPEAKER.—Was this clause there before ?

Sri R. M. PATIL.—There was no such clause in the old Act of 1876. Sir, That is why this is included. When restriction is placed, reasonableness of the restriction was not taken into consideration in the Act of 1876. Now, this has been provided here and when restrictions are imposed, a reasonable opportunity should be given to the concerned in order to show that the restriction is reasonable.

Then, Sir, every order made under sub-section (1) shall be published in the Official Gazette. The third remedy is :

> "Any order made under sub-section (1) may also be notified by proclamation and a written or printed notice thereof may be affixed at any place or places adopted giving information of the order to the persons intending to take part in the performance so prohibited."

Clause 4 relates to temporary prohibition and another opportunity is given to the party.

> " (2) Subject to any order made by the Court on appeal under section 10, an order under this section shall remain in force for two months from the making thereof:
>
> " Provided that the Deputy Commissioner, may, if he is of opinion that the order should continue in force, by such further order or orders as he may deem fit extend the period aforesaid by such further period or periods not exceeding two months at a time as may be specified in such order or orders."

So, he is given an opportunity to apply.

Clause 5 deals with Service of order of prohibition.

> " A copy of the order made under..."

Sri K. LAKKAPPA.—Sir, the Hon'ble Minister is simply reading the clauses in the Bill without explaining the implications.

Sri R. M. PATIL.—Side by side I am explaining also the Hon'ble Member should have a little patience.

> " Sir, this service of order of prohibition was not there in 1876 Act. Penalty for disobeying order was also not there. As regards clause 8, it reads "as for the purpose of ascertaining the character of any intended play, pantomime or other drama, the State Government or such officer as they may empower in this behalf, may, by order, require the organisers or other principal persons responsible for the conduct of, or other persons about to take part in, such play, pantomime or other drama or the author, proprietor or printer of the play, pantomime or other drama about to be performed or the owner or occupier of the place in which it is intended to be performed, to furnish such information as the State Government or such officer may think necessary."

Then, clause 9 deals with power to call for copy of purport of drama, etc. Provision is made under clause 10 for preferring an appeal to the High Court. Sir, this is a very important provision.

> " Any person aggrieved by an order under sub-section (1) of section 3 or under sub-section (1) of sub-section (2) of section 4, may within sixty days of the publication of such order under sub-section (3) of section 3 or as the case may be, within sixty days of the date on which an order under sub-section (1) or sub-section (2) of section 4, is made, prefer an appeal to the High Court; and upon such appeal, the High Court may pass such orders as it deems fit confirming, varying or reversing the order appealed from and may pass such consequential or incidental orders as may be necessary."

(SRI R. M. PATIL)

This clause was not there in the Act of 1876. As such that Act was said to violate the fundamental rights of the citizen and that is why that Act was said to be *ultra vires*.

Clause 13 refers to Power to make rules and clause 14 refers to Repeal.

It will not be out-of-place if I refer on this occasion to the English Law on the subject. In England too they have similar provisions in the Act of 1943. All drafts of plays have to be submitted to the Lord Chamberlain. The English Act has no doubt taken into account the rights of the people. I must point out that fundamental rights are not absolute rights but are controlled by the Articles of the Constitution themselves. The State Government has powers to restrict the exercise o fundamental rights in the interests of the public. Such restrictions havf to be reasonable. Otherwise, they would be hit by Article 19. Undee these circumstances my friends need not be unduly apprehensive thar the Act would be severe on them. This is an innocent peice of legislationt

Sri K. LAKKAPPA.—Sir, can the Government have the right to introduce an innocent legislation here ? (laughter).

Sri R. M. PATIL.—The Hon'ble Member can call it mischievous if he so likes. The Government feel that such a legislation is necessary. Questions may be asked if the Act may not be abused. I can only say that such considerations are irrelevant for the purpose of this Bill.

Mr. SPEAKER.—There are 3 amendments to the consideration of this Bill. Sri S. Sivappa, B. R. Sunthankar and Krishnasetty may move the amendments.

Motion to circulate

Sri S. SIVAPPA.—I beg to move :

"That this Bill be circulated for the purpose of eliciting public opinion and be brought before this House on or before the 10th October, 1963."

Mr. SPEAKER.—Amendment moved :

"That this Bill be circulated for the purpose of eliciting public opinion and be brought befoie this House on or before the 10th October, 1963."

Sri B. R SUNTHANKAR.—I beg to move :

"That the Bill be circulated for the purpose of eliciting public opinion thereon and brought before the House within a period of one year from this date."

Mr. SPEAKER.—Amendment moved :

"That the Bill be circulated for the purpose of eliciting public opinion thereon and brought before the House within a period of one year from this date."

Why is it worded "within" one year ? That may mean even tomorrow ?

Sri B. R. SUNTHANKAR.—In my notice I said "12 months from this day." It has been changed somehow.

Mr. SPEAKER.—I will look into it.

Sri A. KRISHNA SHETTY.—I beg to move :

"That the Bill be circulated for the purpose of eliciting public opinion thereon and brought before the House within a period of six months from this date."

Mr. SPEAKER.—Amendment moved :

"That the Bill be circulated for the purpose of eliciting public opinion thereon and brought before the House within a period of six months from this date."

Mr. SPEAKER.—Before we proceed with the debate I would like to mention that with a view to help Members certain books have been placed in the Reading Room. Besides, I have prepared a note on the basis of thn factual information available. I am not interested in the merits or de merits of the Bill and I do not mind whether it is adopted or thrown out. Certain principles that emerged as a result of decisions of the High Courts are to be found. I have also got the old Act and the Act of 1954. Members are at liberty to see them.

In the note, information is furnished as to what is prevailing from 1843 up till now. That note will also be made available to the members. I have got the particulars of the cases of Allahabad and Punjab. I will try to have those Books also for reference of the Hon'ble Members. So far as England is concerned, the position is as follows .—

In England the Theatres Act 1843 governs the dramatic performances. This Act provides for licensing of theatres, fee to be paid for licenses, enforcing order in theatres, licensing of plays, fees to be for such licences and several other matters.

According to section 12 of this Act, no plays or additions to old ones are to be acted until submitted to Lord Chamberlain. All those details are there. Nothing can be done and everything goes to Lord Chamberlain. In case Lord Chamberlain, either before or after the expiration of the said period of seven days, shall disallow any play, or any act, scene, or part thereof, or any prologue or epilogue, or any part thereof, it shall not be lawful for any person to act or present the same,

(MR. SPEAKER)

or cause the same to be acted or presented, contrary to such disallowancer.

Section 13 dealing with fees to be paid for examination of plays etc., reads as follows:—

> "It shall be lawful for the Lord Camberlain to charge such fees for the examination of the plays, prologues, and epilogues, or parts there of, which shall be sent to him for examination, as to him from time to time shall seem fit, according to a scale which shall be fixed by him, such fee not being in any case more than two guinees, and such fees shall be paid at the time when such plays, prologues, and epilogues, or parts there of, shall be sent to the Lord Chamberlain; and the said period of seven days shall not begin to run in any case until the said fee shall have been paid to the Lord Chamberlain or to some officer deputed by him to receive the same."

According to section 14 of the Act, it shall be lawful for the Lord Chamberlain for the time being, whenever he shall be of opinion that it is fitting for the preservation of good manners, decorum or of the pubic peace, so to do, to forbid the acting or presenting any stage-play, or any act, scene or part there of or any prologue, epilogue or any part thereof, any where in Great Britain, or in such theatres as he shall specify, and either absolutely or for such time as he shall think fit.

Section 15 prescribes penalties for acting plays before they are allowed or after they have been disallowed. The penalty provided is £50. The licence of the theatre, in which such play was played may also be cancelled.

Section 20 provides for appeals.

The Rajya Sabha, passed on the 18th of September 1963 the Dramatic Performances Delhi (Repeal) Bill, 1963 seeking to repeal provisions of the Dramatic Performances Act, 1876 that contravened the Constitution. The Bill had already been passed by the Lok Sabha.

This information is available.

Sri D. PARAMESWARAPPA.—Sir, the Act of 1843 with regard to the dramatic performances is repealed. Let us find out the correct position.

Sri ANGADI CHANNABASAPPA.—Sir, because the Acts have been repealed, they will not be available here in India.

Mr SPEAKER.—Such information is available to go through. I am only helping so that the Hon'ble Members can have some useful information with regard to seven days period.

Sri C. J. MUCKANNAPPA-—Sir, did the Hon'ble Speaker witness any drama which was licensed ?

Mr. SPEAKER.—I saw a drama called 'My Fair Lady' which is one of the best plays.

Sri D. PARAMESWARAPPA.—This is an important issue because it involves some constitutional bonds of legislation. Therefore, I request

the Chair to give sufficient time. I suggest that an adjournment of the consideration of the Bill will be better also.

Mr. SPEAKER.—It may not be so.

Sri D. PARAMESWARAPPA.—Let us not be in a hurry to pass such a legislation. Let us study it thoroughly.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ, ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಾದರೂ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಆಮೇಲೆ, ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ನಾನು ಸೂಚಿಸಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿದ ನಂತರ ಸಭಾಪತಿಯವರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಒಂದು ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಏನೆಂದರೆ ಅವರು ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಅನೇಕ ಗಹನವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂಥ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು, ಇಲ್ಲಿಯ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಮಾನಗಳು, ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಏನಿವೆ ಎಂದು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ದೇಶದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೂಡ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಈ ಒಂದುಗಹನವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯ ಮೇಲಿನ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದ , ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಸಾಧುವಾದುದು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೂಡ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಲು ಒಪ್ಪಬೇಕು, ಇದನ್ನು ತರಲು ಆತುರಪಡಬಾರದು, ಇದರಲ್ಲಿ ತಲೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳು ಅಥವಾ ಒಂದು ವರ್ಷ ಬಿಟ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಗೊಂದಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಟಕದವರು ಬಂದು ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸತಕ್ಕ, ದಂಗೆಯನ್ನೆಬ್ಬಿಸತಕ್ಕ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಆಗುವುದೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಕನ್ನಡ ಕಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬಹು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಈ ಮಸೂದೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ತಗಲುತ್ತದೆ, ಕನ್ನಡ ಕಲೆಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಏನೊಂದು ಧಕ್ಕೆ ಬಂದೀತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡದೆ ಇದನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ, ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು, ಕನ್ನಡ ಕಲೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡತಕ್ಕ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—The whole matter is before the House. The motion moved by the Hon'ble Minister as well as the amendments moved by the Hon'ble Members are before the House.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಮಸೂದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಚರ್ಚೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಭಾಪತಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

Mr. SPEAKER.—I will try to see that nothing goes wrong. The whole matter is open for debate and the members should remember the time that has been allowed.

ಶ್ರೀ ಅಂಗಡಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ಈಗ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಬಹುದು.

Mr. SPEAKER.—I have made it very clear that the consideration motion as well as the amendments are before the House.

Sri ANGADI CHANNABASAPPA.—We have to speak on the amendment only, not on the merits of the Bill.

2-30 P.M.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member may read the rules.

†Sri S. M. KRISHNA.—Sir, I have a copy of the Rules in front of me. There are two things. If we do not press for the amendment, the very object of the amendment would fail. Under sub-rule (2) of rule 73, we have tabled the amendment. If that is to be taken along with the Bill that has been placed before the House, then it will defect the very purpose of the amendment. It will be necessary for this august House to pass its verdict on the amendment. If the amendment is carried, then discussion on the Bill is postponed to a later date. If we take the Chair's decision, then it will amount to considering the Bill as well as the amendment simultaneously. So, I would request the Chair to take the amendment on its own merit and the Bill on its own.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member may read sub-rule (3).

Sri S. M. KRISHNA.—What happens if somebody supports the Bill?

Mr. SPEAKER.—I will put the amendment first and then the Bill.

Sri K. LAKKAPPA.—When such an amendment is tabled, the Chair should allow discussion on the amendment first and then the Bill may be considered.

Mr. SPEAKER.—I have already announced that both are before the House. While putting the motions, I will put the amendment first to the vote of the House. If the amendment is adopted, I cannot put the Bill to the vote of the House.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—Sub rule (2) says that the Member in charge of the Bill may move that the Bill be taken into consideration: and any Member may move as an amendment that the Bill be circulated for the purpose of eliciting public opinion thereon by a date to be specified in the motion sub-rule (3) says;

> "On the day on which any motion that the Bill be taken into consideration by the Assembly either at once or at some future day is moved, the principle of the Bill and its general provisions may be discussed, but the details of the Bill shall not be discussed further than is necessary to explain its principles."

So, sub-rule (2) is not complete. By implication, we may interpret that the amendment is over-ruled and therefore it is taken for discussion. Sub-rules (2) and (3) if read together, *prima facie* convey this meaning.

Mr. SPEAKER.—I will suggest to the Hon'ble Member *prima facie* reading has been done. A little deeper reading may be given to it. I am prepared to discuss it.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.— How can amendments be discussed under sub-rule (3)?

Mr. SPEAKER.—Sub-rule (2) provides for particular kinds of amendment.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—Sub-rule (3) is independent of sub-rule (2).

Mr. SPEAKER.—When the Bill is moved for consideration, is any mendment permitted except that it be circulated for eliciting public

opinion? That is to be moved only at this stage. It cannot be moved at a later stage. That is why I have permitted it to be moved. Both the motion by the Hon'ble Minister and the motion by way of amendment are before the House. Does he want me to shut out amendments and allow debate only on the Bill ?

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—Amendments cannot be discussed under sub-rule (3). Therefore, I think by implication, this amendment under this sub-rule has to be decided in the first instance and then the Debate on the Bill should go on. That is the meaning I am reading into this rule.

Mr. SPEAKER.—When the House discusses the amendment that the Bill be circulated for the purpose of eliciting public opinion, the House has to discuss the merits and say against it. Again on the motion for consideration, the members have to discuss the merits of the Bill and say some thing. Instead of having it discussed twice, I have said that since the matter to be covered is the same, it may be discussed together and while putting to vote, we will put the amendment first to the vote of the House. Otherwise, it becomes infunctuous.

†Sri ANGADI CHANNABASAPPA.—Sir, the amendment moved under sub-rule (2) is that it should be circulated to elicit public opinion. Here the matter at issue before the House is whether this Bill should be taken into consideration at all. Unless this amendment is decided, we cannot take up the discussion of the Bill itself. Suppose the amendment is voted upon and accepted by the House, there is no need for the House to commit itself to the Bill. I read the last sentence of sub-clause (3) :

> "the details of the Bill shall not be discussed further than is necessary to explain the principles."

Under this provision, the Speaker will have to allow double discussion, one for the explanation in favour of the amendment and another on the merits of the Bill. It is not prohibited. Actually this amendment must be considered first. Whether this House is going to take up the Bill for consideration at all, is a matter to be decided now, and if the amendment fails, we, then enter into the details of the Bill. That is my point, Sir.

Mr. SPEAKER.—Is not the scope of the debate wide enough? I am going to put it to the vote before I put the principles to the vote of the House. Has he got any authority ? Hasty reading of the rule will not do.

Sri K. H. RANGANATH (Mudigere).—The point is, the House has not yet decided to take the the Bill into consideration. We have to consider the merits of the amendment and when the House will take a decision.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Minister has already moved the consideration motion and the debate has commenced.

Sri K. H. RANGANATH.—No Sir, he has only moved that the Bill be taken into consideration. We are at that stage. This Bill is different from the original Bill which has been repealed. At that stage, the amendment is moved. The House has yet to decide whether the Bill is to be taken into consideration.

Mr. SPEAKER.—Does he think that when the Minister moved the consideration motion and made his speech, that is not a part of the debate which commenced after which the amendment has been moved? Let him think over it.

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನಾನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮಸೂದೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನಾಟಕ ಕಲೆಯನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಲೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಲೆಗೆ ಕೀರ್ತಿಪ್ರಾಯವಾಗಿರತಕ್ಕ ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಇವೆ. ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ನೀಡಿ ಅವು ಕಲಾಭರಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು, ಕಲೆಯನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಎನ್ನುವಂತಹ ಕಾನೂನನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾವು ಭಾವನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಮರ್ದನ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾನೂನನ್ನು ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕಲೆಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕಲೆ ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಂಗದತ್ತವಾದ ಹಕ್ಕು. ಫ್ರೀಡಂ ಆಫ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಷನ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೀಡಂ ಆಫ್ ಸ್ಪೀಚ್ ಇವೆರಡೂ ರಾಜ್ಯಾಂಗದತ್ತವಾದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳು; ಇವನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡತಕ್ಕ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತಾವು ಏನು ಕೆಲಸ ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನೂನನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಭೆಯಿಂದ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ. ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ, ಮೊದಲೇ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಪಾಶವೀಭೂತವಾದ ಪಶುಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಕಲಮುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಅವತ್ತು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಇದೇನು ಸುಖೀ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀರೋ ಅಥವಾ ಪೋಲೀಸ್ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀರೋ ಎಂದು ಆ ದಿವಸವೇ ಸಂದೇಹವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಆ ಸಂದೇಹವನ್ನು ನಿವಾರಣೆಮಾಡಿ ಪೋಲೀಸ್ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ನಾಟಕ ಕಲೆಯನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರ ಕೈಗೆ, ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕ ಕಾನೂನನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಬಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರತಕ್ಕ ಕಲಂಗಳು ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕುಂದಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನೂ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಗೌರವದಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನ ಗೌರವವನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ಪುಂಖಾನು ಪುಂಖವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಲೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಈ ಕಾನೂನಿನ ವಿಧಿಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರಬೇಕು, ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರಬೇಕು ಎಂದರೆ ಅದು ಕಲೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪೋಲೀಸ್‌ನವರಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದ ಲೆಫ್ಟ್ ರೈಟ್‌ನಂತೆ ಈ ನಾಟಕ ಹೀಗೆ ಆಡಬೇಕು, ಆ ನಾಟಕ ಹಾಗೆ ಆಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಕಲೆಗೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲೆಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಮಾಡುವುದು ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡು, ಅಮೇರಿಕಾ ಈ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ:

"The right to freedom of expression is an expression of confidence in the ability of free men to learn the truth through the unhampered interpaly of competing ideas. Where the

right is generally exercised, the public benefits from the selective process of winnowing truth from falsehood, desirable ideas from evil ones. If the people are to govern themselves, their only hope of doing so wisely lies in the collective wisdom derived from the fullest possible information and in the fair presentation of differing opinions"

ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಿದೆ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರ ಮಥನವಾಗಬೇಕು. ದೇಶಧಲ್ಲಿ ಜನ ಜೀವನ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದರ ಚಿತ್ರ ಕಲೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಚಿತ್ರ ಇದೆ ಅದು ನಿರ್ವಿಕಾರ ಮನೋಭಾವದಿಂದ, ಅನಿರ್ಬಂಧ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಯಾವ ಬಂಧನಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗದೇ ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಕೊಡುವುದು ನಾಟಕ ಕಲೆ. ಅದನ್ನು ಒಂದು ವಿಧಿಯಿಂದ, ನಿಯಮದಿಂದ, ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಬಂಧಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಏನೊಂದು ವಿಚಾರ ಧಾರೆ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಬೇಕೋ ಅದು ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುವುದಿಲ್ಲ, ಕುಂಠಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಳಂಕ ಭರಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಕಲೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗುವುಧಿಲ್ಲ.

ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಪ್ರೆಸ್ ಕಮೀಷನ್ ಅವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಓದುತ್ತೇನೆ :—

"The tender plant of democracy can flourish only in an atmosphere where there is a free interchange of views, and ideas which not only has a moral right but a moral duty to express."

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಲೆ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕುಂಠಿತ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಅವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳದೀತೆಂಬುದನ್ನು ತಾವೇ ಊಹಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೇವಲ 16 ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಇದು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ 19ನೆಯ ಕಲಂ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಕುಂಠಿತ ಮಾಡಬಾರದು. ನಾವು ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಬೇಡಿ.

ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ವಾಕ್‌ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಭಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಒಂದು ನಾಟಕ ಕಲೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತರುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ ಥಮವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನಿತ್ತು? ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತರತಕ್ಕ ಕಾರಣವೇನಿತ್ತು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನಾದರೂ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ— ಇಷ್ಟು ಆತುರವಾಗಿ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತರತಕ್ಕ ಕಾರಣವಾದರೂ ಏನಿತ್ತು?

Sri R. M. PATIL.—For the last four years, this draft Bill has been before the Government.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ನೀವೀಗ ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದೇನಿದೆ ಅದು ನಾಟಕ ಕಲೆಗೆ ಭಂಗ ತರುವಂಥಾದ್ದಾಗಿದೆ. ನಾಟಕ ಕಲೆಗೆ ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದಂಥ ಮಸೂದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪ (ತಿಪಟೂರು).—ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಂದಗಾಮಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಬಿಲ್ಲು, ಈ 'ಲಂಚಾವತಾರ' ನಾಟಕ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಇಷ್ಟು ಆತುರದಿಂದ ಬರಬೇಕಾಯಿತೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಕಲೆಗೊಂದು ಅಡ್ಡಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಭೀತಿ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಈಗ ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಇದು-ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಕಳ್ಳ ಎಂದರೆ-ಹೆಗಲು ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿಕೊಂಡ ಎಂದ ಹಾಗಿದೆ. ಈ ಒಂದು ನಾಟಕಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಇಷ್ಟು ಹೆದರಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯನೀತಿಗಳಿಂದ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ತಾವು ಆ ಹಾದಿಯನ್ನು ಈಗ ಬಿಟ್ಟು ಜನರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿರುತ್ತೀರಿ. ಇದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರ ಕೋಪತಾಪಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ಕಡಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೊಂದು ವೇಳೆ ಈ ನಾಟಕಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಂದ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾದರೂ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವಂತಿದ್ದರೆ ಅಗ ನಾವೂ ನೀವೂ ಸೇರಿ ಇಂಥ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡೋಣ. ಆದರೆ ಆ ಯುದ್ಧ ಕಾಲದ ಭೀತಿಗೂ ಈಗಾಗಲೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ರೂಲ್ಸ್ ಇದೆ; ಕಾನೂನುಗಳಿಗೆ ಭಂಗತರತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇಂಡಿಯನ್ ಪೀನಲ್ ಕೋಡಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅವಕಾಶಗಳಿರುವಾಗ ಈ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟು ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ತರತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನಿತ್ತು? ಈ ನಾಟ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟಕ ಕಲೆಗಳು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆಯದೆ ಕುಂಠಿತವಾಗಿವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರು ಈ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಸಬೇಕೆಂದೂ, ಇವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕೆಂದೂ ಈ ನಾಟಕ ಕಲೆಗೆ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ಸರಸ್ವತಿದೇವಿಯ ಕೃಪಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ರಂಗ ಭೂಮಿಯ ನಂದಾದೀಪವು ಸದಾ ಬೆಳಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಳೆದ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಮನೆ-ಮಠಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಇದರಲ್ಲಿ ಆ ವಿಚಾರಗಳೊಂದೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ತಾವು ಸಾವಧಾನದಿಂದನವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನೇ ಕೇಳಲು ಸಾಮಾಧಾನವಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಆ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡಲ ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನವಿದೆ ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ತಾವೀಗ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ನೀತಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಆ ಯುದ್ಧ ಸೂಚನೆಯ ವಿಚಾರ ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲೇಕೆ ಬರಬೇಕು? ಆದರೆ ನೀವು ಈ ದಿವಸ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಕಾನೂನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಇದರ ಇತ್ಯರ್ಥವನ್ನು ಯಾರ ಕೈಗೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ ಎಂದರೆ ಆ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೈಗೆ. ಆ ಮಹಾಶಯ ಇದು ಅಶ್ಲೀಲ, ಇದು ಶೀಲ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ಈ ಶೀಲ, ಅಶ್ಲೀಲ ಎಂಬ ಪದಗಳಿಗೆ ಡೆಫನಿಷನ್ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಅನೆಬೆಸೆಂಟರು ಹೇಳಿದ್ದುದು ಅಶ್ಲೀಲವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅದು ಒಂದು ಕಾನೂನಾಗಿದೆ. What was immorality then, has become morality today. Therefore, what is the definition of true morality and immorality?

These are all very wide terms. Which is decent and which is indecent, I want to know.

ಯಾರು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಬಹುದು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ. ಈ ದಿವಸ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಛೇಂಬರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತರೆ ಅದು ಶೀಲವೇ ಅಶ್ಲೀಲವೇ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕವರಾರು? ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದು ನಗೆಪಾಟಲು ವಿಚಾರ. ಈ ದಿವಸ ನೀವು ಯಾವುದು ಅಶ್ಲೀಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರ ಕಡೆಗೆ ಕೊಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ. ಈ ದಿವಸ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಿ ಇದು ಅಶ್ಲೀಲ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕ ಚೈತನ್ಯ ಎಷ್ಟು ಜನ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ? ಹೀಗೆ ಅವರು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಅಶ್ಲೀಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಟ್ಟರಾಯಿತು ದೇವರೇಗತಿ! ಹೀಗಾದಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಕಲಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಹಾಗೂ ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರತಕ್ಕ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳ ಗತಿ ಏನಾಗಬೇಕು? ಈ ಜನರೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಅಷ್ಟೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಕ್ರೂರ ವಿಧಿಯನ್ನು ತರುವಂಥ ಮಸೂದೆ ಕಾನೂನಿದು. ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ—ಎಷ್ಟು ಜನ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇಂಥ ಒಂದು ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮಾನಭಂಗ ಪ್ರಸಂಗವಿದೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಂಥ ದಕ್ಷತೆ ನಮ್ಮ ಮಾಸ್ತಿಯವರಗಿದ್ದಂತೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಿದೆ? ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಗೊತ್ತಿದೆ? ಕನ್ನಡದ ಗಂಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಯಾರೋ ಗುಮಾಸ್ತನಿಗೆ ವಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವನು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ರುಜುಹಾಕಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರು

ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದರೆ ನಾನಾಗ ಇವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಈ ದಿವಸ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನು ತರಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ತಾವು ಇದನ್ನು ತಂದಿರುವುದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಹೀಗೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೊಂದು ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಲಂಚ ಕೊಡದೆ ಆ ಕೆಲಸ ಆಗುವ ಹಾಗೇ ಇಲ್ಲ. ಪೋಲಿಸಿನವನನ್ನು ಪಾನನಿರೋಧ ಶಾಸನವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅತನೆ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಲಂಚವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ದಿವಸ ಇಂಥ ಲಂಚಗಾರರ ಕೈಗೆ ನಾಟಕ ಕಲೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನಾಶಹೊಂದಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕನ್ನಡ ಕಲೆಗಳು ಬೆಳೆಯತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾವು ಇಂಥ ಕಾನೂನು ತಂದಿರುವುದು ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಾದುದಲ್ಲ. ಇದು ವೇಸ್ಟ್ ಪೇಪರ್ ಬಾಸ್ಕೆಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಲು ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಈಗಲಾದರೂ ಮಾನ್ಯ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದನ್ನು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೇಶವನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Any law should be in the interest of the people and it should put them to difficulty.

ಈ ಕಾನೂನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಇದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದನಂತರ ತೋರ್ತಾಗಬೇಕು. ನಾವು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನು ಶಾಸನ [illegible] ನಾವು ಮಾಡುತ್ತೇವೊ ಅವುಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಕೊಡ [illegible] ಅಧಿಕಾರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಹೀಗೆ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ನಡೆಸಲು ಹೊರಟರೆ ಖಂಡಿತ [illegible] ನೆ. ಈ ದಿವಸ ರಾಜ್ಯಾಂಗದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು [illegible] ಪಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ರಷ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಾಗಿದ್ದರೆ ಇಂಥಾದ್ದು ನಡೆಯ [illegible] ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹರಣಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವೊತ್ತು ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಏನು ವ್ಯ [illegible] ನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾ [illegible] ತಹ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಣ ಮಾಡಬಾರದು.

It is [illegible] in consonance with the totalitarian type of life.
ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ [illegible] ಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇ [illegible] ರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಆಚರಣೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದರಂತೆ ನಾವು ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತಹ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಹಾಗೆ ಇರಿ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇರತಕ್ಕ ಜನ ಇಂತಹ ಟೋಟಲಿಟೇರಿಯನ್ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಕರಿಗಿದ್ದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಏಕೆ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ? ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಫುಲ್ಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ದಾರಿಗೆ ತಡೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಹಾಕುತ್ತೀರಿ ? ಇವೊತ್ತು ತಾವು ಜರ್ಮನಿ, ಫ್ರಾನ್ಸು ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ದೇಶಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಜನರು ಹೇಳಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತೇನೆ.

"In the totalitarian way of life, the freedom of the individual must always give way to the interest of the State."………

3-00 P.M.

Mr. SPEAKER.—I value the Hon'ble Member's opinion more than the opinion of others.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair.]

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಹೀಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ತಾವು ಮೊಟಕು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ಇನ್ನು Freedom of Speech ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ,

"The liberty of the Press and the freedom of speech to publish news by radio and motion pictures are guaranteed while arts, science, teaching and research are unrestricted."

"The free communication of ideas and opinions is one of the most cherished rights of man. Every citizen can freely speak through the radio and printing, subject to the responsibility for the abuse of the freedom in the case of judgment by law... .."

ಈ ರೀತಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮುಖೇನ, ರೇಡಿಯೋಗಳ ಮುಖೇನ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. Barton's case ನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

"It includes the right to advocate the change of the Government by peaceful means, to expose incompetency, or corrupt[illegible]n on the part of the persons charged with the administration of [illegible]rnm[illegible] affairs, of the right to place before the readers and [illegible]ment through the radio, current happenings ....."

ಅಲ್ಲದೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒಂದು ಸಾರಿ ಇದನ್ನು [illegible] ಹಾಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೇಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

Brdige Bhoosahn vs. State of Delhi.—

"There can be little doubt that the imposition of pre-censorship on a journal is a restriction on the liberty of freedom of expression, which is an essential part of the right to freedom of speech and expression declared by Article 19 (1) (A.)"

ಇಲ್ಲಿ freedom of expression ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀಸೆನ್ಸಾರ್‌ಷಿಪ್ ಇರಬೇಕೆಂಬು ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇದರಲ್ಲೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಕಲೆಗಾರರಿಗೆ, ಬರೆಯುವವರಿಗೆ, ಕವಿಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಿ. ಸರಕಾರದ್ದು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ದಾರಿ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸುವಾಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದ್ದಿತೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರದು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ದಾರಿ. ಜನಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವಿಧೇಯರಾಗಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜನ ಹಿಂದೆಯೂ ಹಾಗೆ ವರ್ತಿಸಿಲ್ಲ ಇಂದೂ ಹಾಗೆ ವರ್ತಿಸಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮುಂದೆಯೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಈ ಮಸೂದೆ ತರಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಈಗಿರುವ ಕಾನೂನುಗಳೇ ಸಾಕಾಗಿದ್ದುವು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಹಬಂದಿಗೆ ತರಲು ಇಂಡಿಯನ್ ಪೀನಲ್ ಕೋಡಿನ ಪ್ರಕಾರ ಅವಕಾಶ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿಚಾರವನ್ನೇನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗಿರುವ ಕಾನೂನುಗಳಿಂದ ಸರಕಾರ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗದಂತಹ ಅಸಾಧಾರಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾದರೂ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಇಂತಿಂತಹ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ತಂದಿದೆ ಎಂದು ವಿವರಗಳನ್ನೇನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ತರಲೇಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕಾನೂನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಫಲದಿಂದ ಇದನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೇನಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ಕಡತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವುದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸಾಧುವಾದುದಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಈಗ ತರುವುದು ಬೇಡ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ ಎಂದು ನಾವು ಕಾಪಿ ಮಾಡುವುದು

ಬೇಡ. ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶ ಕನ್ನಡ ದೇಶ, ಕನ್ನಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕನ್ನಡದ ಕಲೆಗಾರರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇಂತಹ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅವಿಧೇಯರೇ ಅಥವಾ ದಂಗೆಕೋರರು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೀರೇನು ? ಮದರಾಸಿನವರು ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಮಾಡಲಿ, ಇಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಖಂಡಿತ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಹುದೂ ಅಲ್ಲ. ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಕಲೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಕಲೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವುದು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಾರರನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಸರಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಕಲೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಾದುದಲ್ಲ. ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಅವರು ಇದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಿ. ನಾನು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತೆ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ (ಗಾಂಧೀ ನಗರ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕಲೆಗೆ ಕುಠಾರಪ್ರಾಯವಾಗಿರುವ ಈ ಕರಾಳ ಶಾಸನವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ವಿರೋಧಿಸಿದರೆ ಅಂತಹವರ ಕಲಾಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ದೇಶಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಧೇಯಕದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡುವ ಮುಂಚೆ 'ಉಗುರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿರುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯೇ' ಎಂದು ಸರಕಾರದವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಂಡಿಯನ್ ಪೀನಲ್ ಕೋಡ್ ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಕಲೆಯನ್ನು ನಾಟಕಕಾರರನ್ನು ಮಟ್ಟಹಾಕುವ ಅನೇಕ ಅವಕಾಶಗಳು ಇದ್ದೇ ಇವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮೊದಲೇ ದುರ್ಭಿಕ್ಷ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಮಾಸ ಎಂಬಂತೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನ, ಮೈಗೆ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಸಲು ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿರುವ ನಾಟಕದವರಿಗೆ ಈ ವಿಧೇಯಕ ಕೀಟಲೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಬಣ್ಣ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಬಗೆಬಗೆಯ ವೇಷ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಾನಾ ರೀತಿಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡಿ ಕುಣಿದರೂ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಣ ದೊರೆಯದೆ ನರಪೇತಲ ನಾರಾಯಣನಂತಿರುವ ನಾಟಕದವರನ್ನು ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ತುಳಿದರೆ ದೇವರು ಮೆಚ್ಚಲಾರ ಎಂದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಒಂದು ಊರಿಗೆ ಬಂದರಂತೆ. ಬಂದಾಗ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಅವರನ್ನು ಈ ಊರಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ಎಂದು ಕೇಳಿದರಂತೆ. ಊರನ್ನು ನೋಡದೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ನಾನೇನು ಮಂತ್ರಿಯೇ ? ಎಂದು ಆ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರಂತೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಶಾಸನದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಕೇಳಿದರೆ ನಮ್ಮಂಥವರನ್ನು ಅವರು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ—ಮಂತ್ರಿಗಳಂಥವರನ್ನೇ ಅವರು ಕೇಳುವುದು, ಅಥವ ಒಂದು ವೇಳೆ ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರೆ, ಇಂಥ ಕರಾಳ ಶಾಸನ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆಯೇ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಇನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಈ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ತರಲು ಆರು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದನೆಯದು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ವಿಧ್ವಂಸಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿ ಕಾನೂನು ಬದ್ಧ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಉರುಳಿಸುವುದು. 2. ಕೊಲೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಕೃತ್ಯಮಾಡುವಂತೆ ಉದ್ರೇಕಿಸುವುದು. 3. ಸೈನ್ಯದ ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸು ಪಡೆಯ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುವುದು. 4. ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ವಿರುದ್ಧ ಮತ್ತೊಂದು ಜನಾಂಗವನ್ನು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿ ಕೆರಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. 5. ಇಚ್ಛಾಪೂರ್ವಕ ಯಾವುದಾದರೂ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವುದು. 6. ಅಸಭ್ಯ, ಅಶ್ಲೀಲ, ಅವಿವೇಕ ಉದ್ದೇಶಗಳುಳ್ಳ ನಾಟಕಗಳನ್ನು, ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನೂ ನಿಷೇಧಿಸುವುದು. ಇವು ವಿಧೇಯಕದ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಇಂಥ ನಾಟಕ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸತಕ್ಕವರು, ನಿಷೇಧಿಸತಕ್ಕವರು, ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡತಕ್ಕವರು ಯಾರು ? ಅವರು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು ಇಲ್ಲವೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಲ್ಲವರೇ ಆಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನದಮೇಲೆ ನಿರ್ಣಯ ಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗುವುದು. ಈ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಅನರ್ಥ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದ ಅಧಿಕಾರಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ಕೊಡುವುದೂ ಒಂದೇ, ಇಮಾಂ ಸಾಹೇಬರು ಹೋಮ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗಡ್ಡ ಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಒಂದೇ.

(ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ)

ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ನಿಷೇಧಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಆರು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ: ''ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರ''—ಈ ಆರು ವಿಚಾರಗಳುಳ್ಳ ನಾಟಕ ನಿಷಿದ್ಧ. ಈ ಆರು ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾಟಕದ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಿಷಿದ್ಧ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಈ ಆರು ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ದೂರವಿದ್ದವನೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಈ ಆರು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತೊರೆದ ನಾಟಕ, ನಟ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿ ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ದುರ್ಲಭ; ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಶಾಸನ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ಒಂದು ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಅನವಶ್ಯಕವಾದ ಕಾನೂನನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಮತ್ತು ಸರಕಾರದವರು ಏತಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದು ಏಕೆ ಬಂದಿತೆಂಬುದೇ ಅರ್ಥವಾಗದಂತಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಮಾನವನ ಸಹಜ ಸಿದ್ಧವಾದ ವಾಕ್‌ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಲೇಖನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುತ್ತದೆ. ನಾಟಕಕಾರನ ಕೈಕತ್ತರಿಸಿ, ನಟನ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಹಾಕುತ್ತದೆ, ಈ ಒಂದು ಶಾಸನ. ಅದೂ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಣಯದಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ ಅನಾಹುತವೆಲ್ಲಾ ಆಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಶಾಸನವನ್ನು ನಿರಂಕುಶ ಸಾಮ್ರಾಟರೂ ಹಿಂದೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದದ್ದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥ ಆಡಳಿತವಿದ್ದರೆ, ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳ ಉಪಯೋಗ ಇದರಲ್ಲಿ ಆಗಲು ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಆಡಳಿತವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಒಬ್ಬ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಒಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರಂತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು, ಅದು ಬಹಳ ಸುಲಭ, ಯಾವ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ವಾಕ್‌ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಲೇಖನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಯಾವ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕರಾಳ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂಥ ಸರಕಾರ ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಎಂಬುದಾಗಿ ಆ ರಾಜಕಾರಣಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರಂತೆ. ನಾನು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸರಕಾರ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಿಂದ ಇಂಥ ಶಾಸನ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದರೆ ನನ್ನ ಒಂದು ಭಾವನೆ ತಪ್ಪೇನೋ ಎಂದು ಸಂಶಯ ಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಳಿಯಬೇಕು, ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಷ್ಟೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ವಿಚಾರ, ಇದನ್ನು ಸರಕಾರವೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ, ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ, ಪಾರಿತೋಷಕ ಪದಕಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ, ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಕೊಡುವುದು, ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಯಾವ ಧರ್ಮ? ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಒಂದು ಕಥೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ರಾಜ ದಾನಶೂರ ಕರ್ಣ ಎಂದು ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಪಟ್ಟಣ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟ ಕೂಡಲೇ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಹೆದರಿಸಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಾಪಸ್ಸು ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ರಾಜನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಧರ್ಮದ ಒಳಗುಟ್ಟು ಕ್ರಮೇಣ ರಟ್ಟಾಗಿ, ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಕಪಟಿ, ವಂಚಕ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇಂತಹ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ, ನಮ್ಮನ್ನೂ ಕೂಡ ಜನ ಹೀಗೇಯೇ ಅನ್ನಬಹುದೇನೋ ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಶಯ ಮತ್ತು ಸಂದೇಹ ನನಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಶಯಾತೀತವಾದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೆಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ದ್ವಿಮುಖ ನೀತಿ ಎಂದಿದ್ದರೂ ಅಪಾಯಕಾರಿ. ಒಂದು ಕಡೆ ನಾಡಿನ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವುದು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ನಾಟಕ ಕಲೆ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ, ಧ್ವಂಸಾತ್ಮಕ ಭಯಂಕರ, ಅಶ್ಲೀಲ, ಅವಿವೇಕ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು. ಇದು ಯಾವ ನೀತಿ? ಇದು ಎಂತಹ ನೀತಿ? ಇದು ದ್ವಿಮುಖ ನೀತಿ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಸತ್ತರಂತೆ. ಆತನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲಾ ಇದ್ದರು. ಇವರು ಷಧಾರಿಗಳಂತೆ ಶ್ರೀಮಂತನಲ್ಲ; ಬಡ ಕವಿ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಸಂತಾಪ, ಸಹಾನುಭೂತಿ ಸಭೆಗಳಾದುವು. ಆತ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ, ಆತನ ಸ್ಮಾರಕ ಇರಲೇಬೇಕೆಂದು ಆತನ ಸಾಮಾನು, ಆಸ್ತಿ, ಏನೇನಿತ್ತೋ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರಕಾರ ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿ ಕಾದಿಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಕವಿಯ ಮನೆಮಾರು, ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರಕಾರದ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು, ಸರಿ, ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಕವಿಯ ಹೆಂಡತಿ

ಮಕ್ಕಳೂ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಅನಾಥರಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಸರಕಾರದವರ ಇಂಥ ದ್ವಿಮುಖ ನೀತಿಗಳಿಂದ ನಿರಪರಾಧಿಗಳೂ ಅಪರಾಧಿಗಳಾಗಿ ಅನಾಥರಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಡಕುಗಳನ್ನು ಈ ನಾಟಕ ವಿಧೇಯಕ ಉಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲದು.

ಅದರ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಈ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಶಾಸನವನ್ನು ನೀವು ತರಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಬೇಡವೆ ಅಥವಾ ಇದು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಬೇಕೆ ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ಕೆಲವು ವಿರೋಧ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಾಡಿನ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸರಕಾರದವರು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡದೆ ತರಲೇಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರದವರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಇದ್ದರೆ "ಅವಶ್ಯಮನುಭೋಕ್ತವ್ಯಂ ಕೃತಂಕರ್ಮ ಶುಭಾಶುಭಂ" ಎಂದು ಹಾರೈಸಿ ಇದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಬೇಕಾದೀತೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

† **Sri V. S. PATIL** (Belgaum).—Sir, this is a short Bill consisting of 14 clauses including repeal and running to 7 small pages. But, it has created a lot of commotion among the general public of the State. Even though the Bill is small, its effects are very great. Even in the Statement of Objects and Reasons, the Hon'ble Minister in charge of the Bill, has admitted that the old law of 1876-Central Act has been held us *ultra vires* which *law deals* with the same subject by several High Courts. In spite of this and when there was absolutely no law so far as old Mysore is concerned, I do not understand why Government have taken into their head to rush to this legislation, which has unnecessarily created so much commotion in this House.

We have read in the newspapers, Sir, that in this connection meetings were held and that action of the Government has been condemned very severely.

Sri B. D. JATTI (Minister for Finance).–'Criticised' not condemned.

Sri V. S. PATIL.—It was said that it was condemned. We hear that criticism was very vehement. The general public and all the persons especially the Kannada writers, dramatists have clearly and unequivocally said that this measure will come in the way of writers, dramas and artists also. I do not understand the mentality of our Government. Government is bent upon saying 'don't do that, don't do this, don't live here, don't lie here, don't smoke here'. Everything is in "DONTS" so far as the Government is concerned. Our Government does not say what is to be done. What an individual must do, what a corporation must do or a body of persons must do, they never say. They will simply say, 'don't do that, don't do this, do'nt drink, don't sleep here'—everything is "DON'T." All these laws are laws which say only "DON'TS" and not "YES." I do not understand why our Government cannot say, "Do this." They want to impose upon the individual: 'don't do that'. I do not understand this. They will simply say 'don't do this' Only "DON'TS" are there. There is no "YES." No positive expression before our Government. That is why it appears that in spite of sixteen years of Independence, we still are lacking in production in every field in our country. That appears to be the reason. This is a climax so far as this Bill is concerned. Even though it is very short, it has reached the climax. The Government will antagonise even literary persons in Kannada against them. Why

(SRI V. S. PATIL)

should they take this odium upon themselves, I cannot understand. Why they are hankering after this unnecessary piece of legislation, I cannot understand. Of course our Hon'ble Minister for Finance will say: "You pay this much—for talking, for drinking, for everything." So, I feel that this measure should be withdrawn and Government should try to convince the literary persons in our State that this measure is going to bring benefit to them rather than doing any harm and going against any of their literary activities.

So far as political aspect is concerned, Sir, we are quite sure that this measure will come in the way of propaganda so far as anti-congress activities are concerned. They will always use their Deputy Commissioners to ban—and even they themselves will do it—the performances, wherever there is criticism of the Government. I hear Sir,—I have not seen, that there is one drama in Kannada which has become very popular in the State and which is called "*Lanchavathar*." It seems to be a very novel thing. It discloses so many things and if it is true, there is no doubt about it. It must be true, because the dramatists wander here and there, pick up something and exhibit it on the stage. He does not make any false representation. He simply studies what is going on in the day to day world, and perhaps in a nut-shell in the form of a drama, he displays it on the stage "*Lanchavathar*"—even though I have not seen it.

Sri B. D. JATTI.—Please see it.

Sri V. S. PATIL.—It must be a reflection of what is happening in the course of transaction of business in the Government. It has no other meaning.

Now, Sir, so far as general remarks are concerned, there are only two definitions in this Bill.

"objectionable performance" means any play, pantomime or other drama which is likely to". The expression 'likely to' has got a very wide meaning. It has become a source of trouble and a source of misinterpretation, source of contention in several courts. This expression 'likely to' may mean everything and anything. It will give the Government a very very long rope to trouble anybody at any time. So this wording "likely to" must be deleted from this clause.

Then item (i) says:

> "(i) incite any person to resort to violence or sabotage for the purpose of overthrowing or undermining the Government established by law in India or in any State thereof or its authority in any area;"

For the protection of the Government, we have got several Acts and laws and even the Constitution. It is not necessary for the protection of the Government; such small pieces of drama or show are not likely to over-throw any Government at all. All these dramas or cinemas

are meant for recreation for the benefit of the people and to include this sub-clause (i) means is to presume that the Government established by law is not able to protect itself anywhere else. That is not the case. In the Indian Penal code and in our Constitution, there are ample safeguards and protective clauses which give the Government sufficient safeguards to the Government.

There is one more thing. Here the wording is that Government "established by law in India". What is the meaning of this, I do not understand. Every one knows, every voter knows, every Minister knows, every MLA knows how elections are fought. Votes are actually purchased by spending lakhs of rupees and can it ever be said that a Government that comes into being by such a process of voting, is established by law? Is it atleast morality to say that this Government is established by law? It is not established by law. It is established by unlawful means. It is not a Government established by law at all. You may take shelter under it and give it any interpretation. But what is the moral strength it possesses? Morally it should be said that it is not established by law, but it is established by unlawful means and it is an unlawful Government. So, this definition in sub-clause (1) must be deleted.

Then item (iii) says!

> "seduce any member of any of the armed forces of the Union or of the police forces from his allegiance or his duty or prejudice the discipline of any such force;"

There is ample provision in the Indian Army Act, in the Indian Navy Act, and in the Indian Air Force Act, as well as in our Police Act.

3-30 P.M.

When all these Acts contain sufficient provisions, where is the necessity to include these provisions in this small Act? I do not know whether this Act has some bigger shape. If for that reason the Minister has included them, that is not known; but when all these provisions are made in several other Acts, it is not necessary to include them here. "(vi) is grossly indecent or is scurrilous or obscene or intended for blackmail" Blackmail of whom; is it of the Government, is it of any Minister or is it of any party? There is no definition at all. Then power is given to the Deputy Commissioner under clause 4. Here that order is to remain in force for two months; but the proviso to sub-clause (2) reads:

> "Provided that the Deputy Commissioner may, if he is of opinion that the order should continue in force, by such further order or orders as he may deem fit, extend the period aforesaid by such further period or periods not exceeding two months at a time as may be specified in such order or orders."

That means, just like Government, he can also pass an order perpetually. The only condition is that every two months he must pass an order.

(SRI V. S. PATIL)

This is a most arbitrary power given to the Deputy Commissioner. If we look to past experience, this is also a means of creating another channel for corruption.

Clause 7 deals with penalty for disobeying prohibition. "Any person ......who.........takes part in the performance prohibited thereby or any performance substantially the same as the performance so prohibited........." Here again there is scope for new interpretation and all the trouble that started will be perpetuated.

In clause 10 provision has been made for perferring an appeal to the High Court. In the whole of the State wherever dramas or farces which are prohibited are staged, are the people aggrieved to come to Bangalore to file a petition or an appeal here and wait for years ? Will it be reasonable ? If Government wants to make any provision for appeal, the appeal must lie to the District Judge of the area where the performance is to take place, not to the High Court. This will be a remedy beyond the means of people living in rural areas. Perhaps their attention might be centred round the metropolis of Bangalore ; but Bangalore city is not the whole State ; the Act is to be applied to the whole State. The Party aggrieved must be allowed to prefer an appeal to the District Judge within whose jurisdiction the prohibitory order or the prohibition has to be enforced. After that, there should be provision for preferring a second appeal or for filing a revision petition in the High Court as the final authority.

Clause 11 reads:

> "Where no order under section 3 or section 4 has been made in respect of any performance, nothing in this Act shall bar a prosecution under the Indian Penal Code (Central Act XLV of 1960) or any other law."

Here the Government is aware that there are provisions in other Acts also to prohibit, to punish those who commit certain acts and in spite of that, why this Bill has been brought here ?

Lastly, I have to request the Government to pay heed to the popular feelings in the country. They should persuade the people but not force them by authority. With these words, I hope Government will either withdraw the Bill or it will be circulated as requested by my friends.

SRI K. S. SURYANARAYANA RAO (Mysore City).—I welcome the provisions of this Bill, but I only wish to make certain observations and request the Government to give due consideration to our suggestions to the extent they can. The whole Bill as mentioned by some of our friends is very short, but it has raised such a dust of storm ; I do not know why such a big row should have been raised on what seemingly it appears to be very innocuous. But there are points which raise doubts. Though the intentions of the Legislature are good, though the intentions of Government that administer the law that we pass are good, it cannot for

all time, be said that it will not be misused. Therefore if this Bill contains provisions which are very likely to be misused by anybody at any time, it is at that point that this House needs to take particular interest to avoid it because by making such a legislation we would be likely to place the law in the hands of unscrupulous persons. Therefore, to avoid the impression or to give no room to the general public who will be affected by the provisions of this Bill to think that due care is not taken to prevent such abuse of power, then of course this Bill is not of much consequence. I only feel that by making a law of this kind we would be making a mountain out of a mole hill. People of no consequence become heroes; things which go without notice of the public mind, will assume large magnitude and therefore, we will have to be more careful in passing a legislation of this kind. Why I say is that, particularly at this juncture, we are in an emergency, and in an emergency no attempt should be made or no effort shall be allowed........

SRI S. SIVAPPA.—Are you supporting or opposing the Bill?

SRI K. S. SURYANARAYANA RAO.—Sir, we are bound to put down every effort that disintegrates the State or undermines the Government established by law in this country. Under such circumstances it is very necessary. But, for these things, there are already certain rules and sections in the existing Acts which possibly meet the ends of justice and prevent such abuse of power in the guise of invoking the guarantees under the Constitution. It is necessary to restrict it at a certain stage. But, there is a point beyond which you should not move. That is the principle on which I would like to consider this Bill. Sir, looking at the Bill generally, exception can be taken even against an honest criticism. If I remember correctly, the Hon'ble Minister, while moving the Bill for consideration, said that the consideration would be both objective and subjective. I, for one, feel that it should be looked at, only from an objective point of view and not from a subjective point of view. It should not be subjected to a subjective consideration of the executive authority. Supposing, the person exercising the authority under the law is a sensitive person, he may read volumes into that particular phrase or a particular word or a particular sentence in a particular drama or a play. Therefore, it should be subjected to objective considerations either of the Government or of the Executive Officers under the Government. Subjective consideration will have a place and value when this matter is taken up for consideration before a judicial authority. The Executive Authority has such a huge right from granting a favour to sending a man to the gallows. That absolute power the Executive will have, of course, subject to the various checks of the law. While administering law, we must not cause hardship to an honest man. Viewed from that angle, I am just reminded of certain words. People may take it in one sense at one time and the same utterance may not be palatable at another time. For instance, Sir, we sing the heroic song *Vande Mataram*. That was an objectionable literature in the days gone by. What was not palatable to one authority has now become a song of heroism because we view it differently. So, the Statute is not absolute

(SRI K. S. SURYANARAYANA RAO)

at all times. It is a relative term; it has changed from time to time according to circumstances and conditions. Therefore, I only say that this should be better scrutinised and better consideration should be given before passing this Bill

Sir, I am tempted to refer to my friend Sri Kadidal Manjappa who has become an author now-a-days. He has written a book and that is his first work; probably, it may be followed by some other works. What Sri Manjappa says in his book may not be to the liking of many pepople.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Many Congress people ?

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—No, no. It applies equally to my friend Sri Muckannappa.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Sir, it will never apply to any of us on this side. It applies to the opposite benches because he has said what the Congressmen have done and what they are doing to-day.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—Sir, I am not going into the controversy of what Sri Manjappa has said. Why I said it was, the person in authority, whether he is a Tahsildar or a Deputy Commissioner or a Minister or a Member of the Legislature, it is all the same.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Sir, let me clear my point. The Chair may kindly tell the Hon'ble Member that what is mentioned in the book he referred to, does not apply to any of us on this side; it is the other way.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—That book is not under discussion now. The Hon'ble Member may continue.

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—Sir, I did not mean it in any lighter vein. What the author may write or may mention in his book may be a mere incident but a dramatic version will naturally and necessarily be an exaggerated one. Sir, I do not think that any drama or any essay or any book of literature can be without some exaggeration. The author takes an event or an incident as the theme for his purpose; otherwise, literature does not grow. There will be no scope for the development of literature without this. Therefore, we will have to allow a certain amount of exaggeration.

[MR. SPEAKER in the Chair.]

Sri B. D. JATTI.—Including the criticism made by the Hon'ble Member also !

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—Certainly, Sir, suppose I make a criticism in this House that the whole Secretariat has ceased to function, I do not mean it literally. I only mean that there is slackness in a particular department or a particular section; that is all. Sir, in his enthusiasm to ventilate the views, in his anxiety to catch the eye of the Speaker, so many things may be said by a person. I am afraid that everything is not hundred per cent true. But, there will be some

truth in that. Therefore, this is very likely to give room for all sorts of controversy. I am particularly referring to sub-clause 6 of clause 2. The words here are too general and vague. Our friends said that nothing was lost by repeating the words of other statutes. I have no objection to the other five sub-clauses particularly those which deal with the security of the State and the like. But sub-clause 6 is vague. We do not know what is obscene or objectionable or scurrilous. As an instance, I will point out that if some of the things done or permitted on the screen, that is in the cinema, are permitted to be done on the stage, there would be a riot. Some of the things that we see on the screen are really bad. May be in the Western countries, they have a certain standard of morality and public conduct but that cannot hold good in a country like ours. If a person should suggest that Western morals should be permitted on the stage in our country, he would be sent to a mental hospital. Our customs and habits and our cultural background are vastly different. In spite of it, Western pictures are screened in this country and the persons who visit such pictures are within the age group of 16 and 28. These are the makers of India. Of course, it may be a Central subject but since exhibition of cinemas is a State subject, I do not know if the State can interfere.

I was saying that sub-clause 6 of clause 2 is too vague and wide. The executive authority vested with the power of administering it is likely to misuse it. May be that so long as the present Home Minister is in-charge we may agree to the provision, but we cannot say the same thing of posterity. What is 'scurrilous' is referred to in one of the decisions of a High Court. A High Court Judge was the subject-matter of criticism in a public meeting and the person concerned was charged with making scurrilous attacks on the judiciary. The High Court said that merely because there had been a criticism of a Judge, it could not be considered as an attack on the judiciary as a whole. It is the connotation and import that should be taken into account. There is another word "blackmail". What is 'blackmail' and of whom it is not defined. Supposing honest criticisms are made, what is the position? The Members of the Opposition make several criticisms and can they be considered as blackmail? Probably if such statements are made outside the House, they may be treated as blackmail.

Sri S. M. KRISHNA.—Is the Hon'ble Member suggesting that the criticism made in the House amounts to "blackmail?"

Sri S. SIVAPPA.—No. It amounts to 'white-mail.'

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—The criticisms should be reasonable.

Even the explanations attached to clause 2 do not mitigate the evil which the clause gives rise to. Even if 10% of what is shown on the screen is exhibited on the stage, it would be considered as obscene. I will clarify the position. For example, kissing is permitted on the screen.

Sri S. M. KRISHNA.—No, it is not.

Mr. SPEAKER.—We will decide it later (laughter). This Bill is put down for a discussion for four hours and if one Member of a party is to take so much time, how are we to proceed ?

Sri K. S. SURYANARAYANA RAO.—Sir, certain powers are given to the Deputy Commissioner. The Deputy Commissioner of one place might consider a play objectionable but the Deputy Commissioner of another District may consider it O.K. Who is to decide the matter ? The administering authority is different. It is the High Court. But at what cost and at whose cost ? Vesting this authority in different persons is not correct. The State Government may decide such things, and not leave matters to the whims and fancies of district officers. Moreover, an order passed by the Deputy Commissioner will remain in force for two months. If a drama is to be closed for 2 months, I am afraid the drama company itself will die out.

Therefore, if we want to allow this industry to develop, and from this industry the culture of the State and the culture of the nation and the artistic talent of the people are to develop, then "reasonable restrictions" should not come in the way. I would like to draw your kind attention to clauses 3 and 4. What a lot of difference it makes ? The State Government will have to institute a proceeding before taking a decision, whereas I do not know for what reason the Deputy Commissioner without any consideration, discussion, enquiry or explanation, can take a decision. It is only when he passes an order, a review is allowed if he thinks it fit. Therefore, where the State Government themselves hesitate to take the powers, we are investing the Deputy Commissioner with such powers. Clause 9 reads :

4-00 P.M.

> "...Unless a Copy of the price...has been furnished, not less than seven days before the performance, to the State Government or the Deputy Commissioner aforesaid."

In the earlier part of that very clause, it is said :

> "...an objectonable dramatic performance is about to take place."

Supposing, tomorrow a performence is to take place in Mysore or Bangalore Town Hall and a notice is served that you shall not play this role; unless you say that you are not abusing the powers under clause 2, where is the consistency in the clause ? If the drama is about to take place, say in a day or two, how can they give seven days' notice before the performance ? People who are responsible for such alleged objectionable plays should be prepared for the contingency. It is for the authority to decide and say that Under clause 8, the State Government or any officer they may empower or may ask the organisers or other persons about to take part in both dramas to furnish information. There is a law in the land regarding registration of Books, under which every publisher or the author should

deposit two copies of his book for reference. Supposing no action is taken against a particular person, can we take exception under this law? Under that a particular play is not objectionable, but playing becomes objectionable. That should not happen. Therefore, there is a chance of screening the play itself when it is wrong. If it is an extempore play, it should be subject to scrutiny. A copy of such book will have been sent to the appropriate authority under the law and it is for that appropriate authority to take a decision that a particular play is prohibited or it should not be sold to the public. That is the law. Under the existing laws we can take action. Supposing such law does not provide for taking action, can we take action under this law? That is the point to which I would like the Hon'ble Minister to give due consideration. So far as the powers under clause 4 are concerned, I wish it is tampered down. In case we accept, it he must be given sufficient notice for explaining his conduct or particular chapters of his play as is provided under clause 3. If the safeguards under clause 3 are also provided under clause 4, possibly it will not come under the mischief or restrictive clauses of the Constitution. Otherwise, an arbitrary exercise of law is a thing that comes under the purview of the judicial discussion. On the basis of several such judgments this Bill has come into our hands.

The other point is that there must be a guarantee of fundamental rights given under the Constitution and it is absolute. Although restrictive clauses may not be of a very serious nature, it does not speak very highly of the liberty that we are supposed to have guaranteed under the Constitution. People say that there is no right to liberty of speech in Russia. We say here is a country which guarantees absolute freedom, which is not abused in any sense. If a play or a drama is an offence under any law for the time being in force what should happen to that Bill? Under the Constitution, no man can be punished unless he has committed an offence punishable under the Law. We can find fault with him if he has committed an offence under the Indian Penal Code or under the Official Secrets Act. If all those things are saved under this Act so far as Drama is concerned, are we to understand that the law as in force is not as effective as we propose to do under this law? This needs a better scrutiny and I only request that we may give a second thought to it.

With these observations, I thank the chair.

Mr. SPEAKER.—Before I call upon anybody, I would like to state that some points were raised with regard to the correctness or otherwise by considering the Bill and the amendment simultaneously. To satisfy the House, I said that I would quote a few instances. I refer to Parliament Debates-House of the People dated 7th July 1952 at column No. 3290. In a similar position, the ruling of the Deputy Speaker reads as follows:

"I will place the resolution before the House and then call upon Hon'ble Members who have tabled amendments to move those

(MR. SPEAKER)

amendments. Then general discussion will go on both the resolution and on the amendments as a whole."

I refer also to Parliament Debates-House of the People dated 4th April 1953 at column 3669.

" Mr. CHAIRMAN.—Motion moved ;

" That the Bill to provide for the levy and collection of an additional duty of excise on cloth for raising funds for the purpose of developing khadi and other handloom industries and for promoting the sale of khadi and other handloom cloth, be taken to consideration."

To this motion, there are some amendments. One is by Sri M. S. Gurupadaswamy :

" That the Bill be circulated for the purpose of eliciting opinion thereon by the end of July 1953 ".

Mr. CHAIRMAN.—Amendment moved ;

Does the Hon'ble Member want to make any speech ?

Sri M. S. GURUPADASWAMY.—Yes.

(*Several Hon'ble Members rose.*)

Mr. CHAIRMAN.—I think people are more anxious to speak rather than to move amendments.........

Amendment moved :

" That the Bill be refferred to a Select Committee......"

" Ultimately, these are the two amendments, one for eliciting public opinion and the other for reference to the Select Committee, which are now before the House for discussion."

So, this procedure is followed with a view to the co-ordinate the Debate and use the time that is available to the best advantage. It is for this reason that all these things are placed before the House at one and the same time.

Four hours have been allotted for the discussion of the Bill. I do not think 4 hours will suffice. Let not the members be under the impression that they should to restrict themselves to four hours. Half-an-hour was spent on the discussion of preliminaries. Excluding that half-an-hour, I think the debate commenced at 3-15 p.m. and since then, we have spent one hour. It will mean that this will be discussed for the rest of the day, anyhow, we will commence the debate. By the time we get up, *i.e.*, at 6 O'clock, we will have spent about 2 hours and 45 minutes. So, what I suggest is.........

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ನನ್ನ ಒಂದು ಸಲಹೆ ಏನೆಂದರೆ ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಕಾಲವನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸುವುದು ಬೇಡ. ಯಾರಾದರೂ ಮಾತನಾಡುವವರು ಇದ್ದರೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇರಲಿ.

Mr. SPEAKER.—Sri Gopala Gowda is as much bound by the decisions of the House on the Business Advisory Committee Report as anybody else.

Therefore, the Hon'ble Minister will perhaps reply tomorrow and not today.

Sri Lakkappa may now speak and will take ten minutes.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ (ಹೆಬ್ಬೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಸರಕಾರದವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಇವರು ತರದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾರಣ ಸರಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ನಾವು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು. ಈ ನಾಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ಸರಕಾರದ ನೀತಿಯನ್ನು, ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು, ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದು ಬಹಳ ಜಯಪ್ರದವಾಗುವ ವಿಚಾರ. ಅದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡೆ ಸರಕಾರ ಈ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಂದು ನಮಗೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮೊಟಕುಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ಕೈಹಾಕಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ನಾಟಕಗಳ ಮೂಲಕ, ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆದಂಥ ಕ್ರಾಂತಿ ಆದೀತು, ಅದೇ ರೀತಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸರಕಾರವನ್ನು ಉರುಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಾಂತಿ ನಡೆದೀತು ಅಂದೋಳನ ನಡೆದೀತು ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ, ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇಂಥ ಕಡ್ಡಾಯವಾದ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನಾ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜನಗಳೂ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂಥ ಮತ್ತು ನಮಗೆ ದೈವದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಂಥ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುವುಕ್ಕೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕಿ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವವನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿದ ಹಾಗೆಯೇ, ಸರಕಾರದವರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನೀತಿಗೆ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ದೇಶ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಸರಕಾರ ಉರುಳಿಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ನೀವೇ ನಾಂದಿ ಇಟ್ಟು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದೀರ.

Mr. SPEAKER.—Is the Member talking on the Bill? I will allow only ten minutes.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಈಗ ಹಾಗೆಮಾಡಬೇಡಿ ಸ್ವಾಮಿ. ಹೀಗಾದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರದ ಪಕ್ಷದ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಇಂಥ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಜನಗಳಿಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕಾರದ ಮದ; ಯೌವನದ ಮದ, ರಾಜ್ಯದ ಮದ ನಿಮಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿ ಹೋಗಿದೆ. ಅಧಿಕಾರದ ಮದ ಏರಿ ಹೋಗಿ ಜನಗಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡತಕ್ಕ ನಿಮ್ಮ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಅಷ್ಟ ಮದಗಳಿಲ್ಲವೋ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಅವರ ಮೂರು ಮದಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೇ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ನಾಟಕದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆಯತಕ್ಕಂಥ ನಿಯಮವನ್ನು ತಂದು ನಾಟಕಕಾರನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಯಾವ ನಾಟಕವನ್ನಾದರೂ ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಅಜನ್ಮಸಿದ್ಧವಾದ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಬೇಕಾದರೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಈ ಕಾನೂನಿನ 3-4-5 ಕಲಮ್ಮುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ.

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ)

ಒಂದು ಸಾರಿ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಟಕವಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದಾಗ, ಈ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲ ಹೇನೇ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿನ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಟ್ರಂಕ್ ಕಾಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿ, ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಕೂಡದು ಎಂದು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿದರು. ನಾಟಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನಾನು ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಭಯವೇನೆಂದರೆ ಆ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಪರ್ಮಿಷನ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜನಗಳು ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಹೋಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು. ನಾನು ಈ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಇಂಥ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾಟಕ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಡುವುದಕ್ಕೆ, ಜೀವನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತಿಗಳು ಬರೆದ ನಾಟಕವನ್ನು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ, ಅವರ ಬರೆದ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ, ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಿಮ್ಮ ನಾಟಕ ಒಳ್ಳೆಯದೋ, ಅವರದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದೋ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರ ನಾಟಕ.

ಚುನಾವಣೆಗೂ ಕೂಡ ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಭಾಷಣಕಾರರು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಜನರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾನೂನನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಟಕವನ್ನಾಡತಕ್ಕ ಜನಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬಂದು 16 ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಕೂಡ ಇದುವರೆಗೂ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇಂಥ ಕಾನೂನು ತರುತ್ತೇವೆ, ರಾಜ್ಯಾಂಗಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಇಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಜನಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿ ಓಟುಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಬಂದಿದ್ದರೆ ಆಗ ಮಾತ್ರ ಇಂಥ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಆದರೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ತಂದಿರತಕ್ಕ ಮಸೂದೆ ಜನರ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು, ಗೌರವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನೀತಿಗೆ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಅಂಶ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿರೋಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಂಥ ಉಗ್ರವಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿ ಭಂಗವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯಾಂಗಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿರತಕ್ಕ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅನೇಕ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. ಇಂಥ ಕಾನೂನೇನಾದರೂ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಆದರೆ, ಆ ಕಾನೂನಿನ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು 'ಲಂಚಾವತಾರ' ನಾಟಕದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಹ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಿನಿಮಾ ನಟ ನಟಿಯರಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಮುಕ್ತ ಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೊಂದು, ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದೊಂದು ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ. ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನದಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಆಗತಕ್ಕ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ವಿಡಂಬನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜನ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಜನರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತಾವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೇಗೆ ರಾಮರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. (*Interruption*) ಇವರಿಂದ ರಾವಣನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜನಾಂಗವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟತಕ್ಕ ವಿಚಾರಗಳಿವೆ. ಯಾವ ಜನಾಂಗವನ್ನಾದರೂ incite ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರವಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಸದಾರಮೆ ನಾಟಕದೊಳಗೆ ಒಂದು ಜನಾಂಗವನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರಗಳಿವೆ. ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ವೈಶ್ಯರು ನಾವು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ? ನೀವು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾನೂನು ಒಂದ ಪಕ್ಷ, ಒಂದು ಜನಾಂಗ, ಇವುಗಳಿಗೆ ನೋವಾಗುವಂಥ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದರೆ ನಾವು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುವ ಕಥೆಗಳನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಬಾರದು, ಎಂದು ಹೇಳು

ತ್ತೀರಾ ? ಇಂಥ ಕಾನೂನು ತಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. 'ಸದಾರಮೆ' ನಾಟಕ ಆಡಿದಾಗ ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆದಿ ಮೂರ್ತಿಯ ಪಾತ್ರ.........

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member will resume his seat. Sri Kadidal Manjappa may speak now.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ರಾಜ್ಯಾಂಗಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದ, ನಾಟಕ ಆಡುವವರಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಗತಕ್ಕ, ಜನರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡತಕ್ಕ ಇಂಥ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿರುವುದರ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.— Order, order. Will the member resume his seat? I will ask the member to retire from the House unless he apologises to the House. There must be some method. Is he willing to apologise to the House ?

Sri K. LAKKAPPA.—If I have wounded the Hon'ble Speaker's feelings......

Mr. SPEAKER.—No question of my feelings being wounded. My feelings are strong. May I know whether he is willing to apologise to the House ?

Sri K. LAKKAPPA.—I am sorry.

Sri KADIDAL MANJAPPA (Sringeri).—While considering a Bill of this type, two considerations must weigh with-us one, not to make literature or philosophy the handmaid of that executive authority ; the other consideration is that art should not be allowed to make use of freedom of speech or liberty guaranteed under the Constitution to overthrow the Government or to incite feelings or to create disaffection among the armed forces. These two considerations should concern us now while dealing with this Bill. Art is said to be the display of divine spark in man. This divine spark should not be reduced to the position of the handmaid of the executive authority unless there are valid reasons to restrict the activities in the field of drama or art. This Bill is brought with the good intention of enacting a uniform law to control the dramtic performances. I appreciate the *bona fide* intention of the Government, but I have certain doubts with regard to items (v) and (vi) in the definition clause. Some words used in the definition clause are vague and too general. And secondly, power is given to the Deputy Commissioners to prohibit objectionable performances. I would like to submit on this occasion that even in the case of censoring films, a board is constituted. Here, in the Bill the Deputy Commissioner has been given the sole function to adjudicate whether a performance is genuine piece of art or is an objectionable thing. Some Honourable Members observed that some Deputy Commissioners did not know Kannada well. I know that some Deputy Commissioners cannot go through some of the dramas and come to a conclusion whether the performances objected to are realy objectionable or otherwise. After the introduction of this Bill, it has created some stir in the dramatic and literary field. Some meetings have been held recently asking the Government not to proceed with the legislation. I may humbly say that it is better for the Government to listen to the views of the dramatists or the literary people who have taken objection to this measure. If a few months are lost in sending the

(SRI KADIDAL MANJAPPA)

Bill to a Select Committee, not much harm would be done. Therefore, I request the Home Minister to agree to refer this Bill to a Select Committee and hear the actors, dramatists and other literary people who are interested in this measure.

4-30 P.M.

Sir, Sri Suryanarayana Rao referred to my novel. I had no objection to his referring to it. My book is intended to revive the Gandhian outlook in politics. It ought not to have been equated with the cinema or the scenes that we witness on the screen.

Sir, I refer to item 5. It reads :

> "is deliberately intended to outrage the religious feelings of any class of the citizens of India by insulting or blaspheming or or profaning the religion or the religious beliefs of that class ;"

The next clause is :

> "is grossly indecent, or is scurrilous or obscene or intended for blackmail ;"

Sir, it is very difficult to decide whether the performance is intended to blackmail or whether it amounts to obscene display. Especially a Deputy Commissioner may not be able to distinguish between a genuine piece of art and an objectionable performance. Therefore, if there is need for scrutiny, I would like to suggest that something like a Board or a Committee may be constituted at the District Level to scrutinise these performances.

Another point is about the power to call for information. Even the author can be called upon to furnish information. Sir, I do not know why the author should come into the picture, and why he should be called upon to furnish information. If the writing is contrary to any provision of law or the Constitution, it can be dealt with suitably. Why should the author be called upon by any authority to give information about the book he has written ? With these observations, I conclude, Sir.

† ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮರುಳಪ್ಪ (ಕಡೂರು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ಮಂಡಿಸಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸಹೋದರಿಯಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರು ಮಾತನಾಡಿ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಕ್ರಿಟಿಸೈಜ್ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನು ತೊಂದರೆ ಇದೆ, ಕಲೆಗೆ ಏನು ಅಪಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ, ಈ ಮಸೂದೆ ಹೀಗೆ ಏಕೆ ಇರಬಾರದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸರಕಾರ ತಾವೇ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು, ತಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಯ ಬಲ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಈ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಇದೆಯೇ ? ಈ ಮಸೂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸೀರಿಯಸ್ಸಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ? 1959ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಒಂದು ಫರ್ಮಾನ ಬಂತು. ಆದರೆ ಈ ಮಸೂದೆ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವುದು 1963ರಲ್ಲಿ. ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದು ಈಗ ಈ ಮಸೂದೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಹೊಸದಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಕಾನೂನನ್ನು

ತಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಇಂಥಿಂಥ ಕಾರಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೊಸ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇವೆಂದು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಯೇ? ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮಗೆ ಏನೇನು ದೊರೆಯುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೋ ಅದು ಯಾವುದೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವರು ಮಾಡಿರುವುದು ಬರೀ ಕಾನೂನುಗಳು. ಮಾತು ಎತ್ತಿದರೆ ಕಾನೂನು ಇದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಇರಲಿಲ್ಲವೇ? ಇಂಥ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಇಂಥ ಕಾನೂನು ತಂದಿದ್ದೇವೆಂದು ಏನಾದರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ; ಇಂಥ ಕಾರಣ ದೆಶೆಯಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಈ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಸರಕಾರವೇನಾದರೂ ಬುಡಮೇಲು ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ಜನರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಅಪಪ್ರಚಾರವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಅಂಥಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. 1959ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸೂಚನೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಮಸೂದೆಯನ್ನು 1963ರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ತಂದಿರುವಿರಿ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ನಡೆಯಬೇಕೇ? ಈ ಮಸೂದೆಯಿಂದ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಏನು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಬೇಡವೇ? ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸಾಹಿತಿಗಳು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿಲ್ಲವೇ? ನಮಗೆ ಮೆಜಾರಿಟಿ ಇದೆ ಮಸೂದೆ ಪಾಸುಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ; ನಾವು ಗೆದ್ದುಬಿಡಬಹುದು ಎಂದರೆ ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಮಾತ್ರ ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಬಾರದ್ದು ಆಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರು ಅಮೆಂಡಮೆಂಟ್ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕಳಿಸಿ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಡವೇ? ಇದರಲ್ಲಿ ಏನು ಕಷ್ಟ ಇದೆ? ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳಿರಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಕಳಿಸೋಣ; ಅವರು ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಇದೆಯೆಂದು ಕಂಡಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ತಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರವುದು ತಪ್ಪು; ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಭಿಪ್ರಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮೀಷನರು ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಾಟಕ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮೀಷನರು ಬಂದಿದ್ದರು. 'ಬರಾಬರ್ ಹೈ ಕ್ಯಾ' ಎಂದು ಅವರು ಕೇಳುವುದು; ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಗುಮಾಸ್ತ 'ಬಡಾ ದಸ್ಕತ್ ಚೋಟಾ ದಸ್ಕತ್' ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರಿಂದ ಸಹಿ ಮಾಡಿಸುವುದು. ಈ ರೀತಿ ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಗಂಧವೇ ತಿಳಿಯದಂತಹವರು ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕಾರರು ಬರೆದಿರತಕ್ಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೇಲೆ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಜಗತ್ತೇ ತಲೆಕೆಳಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳೇನೋ ಬುದ್ಧಿವಂತರು—ಅವರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನಂತೆಯೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕಾನೂನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡುತ್ತೀರೋ ಅವರ ವಿಚಾರ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅವರ ಕೈಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಏನು ಆಗುಹೋಗುಗಳಾಗುತ್ತವೆ, ಏನು ಅನರ್ಥವಾಗಬಹುದು, ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಏನಾಗಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರು ಬುದ್ಧಿವಂತರು; ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ತಾವು ಯಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡುತ್ತೀರೋ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬರುವವರೆಗೂ ಇದನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಂದರೂ ಅವರಿಗೆ ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಲ ಇದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಮಸೂದೆಗೆ ದೇಶದಾದಂತ್ಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕಾರರು, ನಟರು, ಕಲಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಇವರುಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದರು, 'ಲಂಚಾವತಾರ' ನಾಟಕ ಬಂದದ್ದೇ ಈ ಮಸೂದೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಎಂದು. ಸ್ವಾಮಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಪ್ರೊವಿಷನ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು—ಯಾವ ನಾಟಕ ಜನತೆಯ ಗುಣ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗುಣ, ಜನತೆಯ ನಡತೆ ತಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಂತಹ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ರೀತಿ ಬಹುಮಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅದು ಈ 'ಲಂಚಾವತಾರ'ಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಿ, ಒಂದು ವೇಳೆ ನೋಡಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ, ಸ್ವಾಮಿ. ಯಾರು ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಅದು ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ—ಕಲಾಭಿಮಾನಿಗಳು, ಸಾಹಿತಿಗಳು ಯಾರಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೆಸಿ, ಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಮಾಡಿ, ಅವರ ಕಷ್ಟ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮರುಳಪ್ಪ)

ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡದೇ ಅತುರಾತುರವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತೀರಿ. ದೇವರ ಆಣೆಗೂ ನಿಮಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಪಾಪ ನೀವೇಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತೀರಿ ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇಲ್ಲಿ ದೇವರ ಆಣೆ ಬೇಡ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮರುಳಪ್ಪ.—ದೇವರ ಆಣೆ ಬೇಡ ಅಂದರೆ ಬೇಡ, ಸ್ವಾಮಿ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ತಾವು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡದೇ ಇದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡೆದು ಒಂದು ಆಖೈರು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎನ್ ಮಾದಪ್ಪಗೌಡ (ನಾಗಮಂಗಲ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಂಥ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತಂದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಬಹಳ ವಿಷಾದಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲದಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಜನತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾವ ಒಂದು ಕಲಾಭಿರುಚಿ ಇತ್ತೋ ಅದರ ಒಂದು ಅಂಶವೂ ಇದರಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜನರು ಅಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಉತ್ತಮವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಮಾತನಾಡಿದಂತಹ ಮಿತ್ರರು ಅನೇಕರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಮಗಿರತಕ್ಕ ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ವೃತ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಲೇಖನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರೆ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಈ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ? ಒಳ್ಳೆಯ ಲೇಖನಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರೆಯತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯ ಯಾವ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿಗೂ ಒಳಪಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅವನಿಗೆ ಬಂದಂಥ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ಭಾವನೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪವಾಗಿ ಅವನು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹವನಿಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಹೀಗೇ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಕೆಡಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ಕೆಡ ಕಾಗುತ್ತದೆ, ಕುಂದುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಟಕ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇ ಎಂದು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವು ದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ, ಸ್ವಾಮಿ. ಇವತ್ತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಾಟಕಗಳಿವೆ ಆ ಎಲ್ಲಾ ನಾಟಕಗಳು ಅವು ಪೌರಾಣಿಕವಾಗಲೀ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಲೀ ಯಾವುದೇ ನಾಟಕವಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೆಡಕನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅವನ್ನು ನಾವು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣ ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ 'ರುಕ್ಮಿಣೀ ಪರಿಣಯ', 'ಸುಭದ್ರಾ ಅಪಹರಣ' ಇಂಥ ನಾಟಕಗಳು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ನೋಡತಕ್ಕವರ ದೃಷ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಈ ಭಾವನೆ ಇರುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಾ ಬರೆಯ ತಕ್ಕವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಟಿ. ಪಿ. ಕೈಲಾಸಂ ಅವರು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ವಿಡಂಬನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕು ನಲಿಯುವ ಶಕ್ತಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಜನ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಟಿ. ಪಿ. ಕೈಲಾಸಂ ಅವರು ಬರೆದಿರತಕ್ಕ ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡತಕ್ಕ ದೃಶ್ಯಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಕಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ 'ಸದಾರಮೆ' ನಾಟಕವನ್ನು ಕೆಲವರು ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ನಾವು ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುತ್ತ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆಯುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ? ಈ ನಾಟಕಗಳ ಗುರಿಯಾದರೂ ಜನತೆಯಲ್ಲಿರುವ ದುರ್ಗುಣ ಗಳನ್ನು ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆಯೇ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ವಿನಾ ಬೇರೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಕಲೆ ಯಾವತ್ತೂ ಪ್ರಗತಿಶೀಲವಾಗಿರಬೇಕು. ಕೇವಲ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇರಲಿ, ಅಶ್ಲೀಲ ಆದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಕಲೆಗೆ ಈ ಎರಡೂ ಇರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಿಶ್ರವಲ್ಲದ ಕಲೆ ಕಲೆಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವುದು ಶ್ಲೀಲ, ಯಾವುದು ಅಶ್ಲೀಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವೀಗ ಇದಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಿ ನಗಬೇಕಾದ್ದು ಕೆಲವಿದೆ, ಇನ್ನು ನಾವು ಕಲಿಯ ಬೇಕಾದ್ದೂ ಕೆಲವಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳು ಕೇವಲ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವನ್ನುರುಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜನ್ಮತಾಳಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಬಹಳ

ಕಷ್ಟದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಹಾಗೊಂದು ವೇಳೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಬರುವಂಥ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂಥದ್ದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಈಗಿರತಕ್ಕ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಉತ್ತಮವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಮೊಟಕು ಮಾಡಬಾರದು. ಕನ್ನಡಿಗರು ಅಂತ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೊಂದು ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರನ್ನು ಶಾಸಕರಾದ ನಾವು ಮಾಡುವುದ, ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅನಾವಶ್ಯವಾಗಿ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ತರುವುದು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಾವು ಹೇಗೆ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರಲ್ಲ? ಅದಕ್ಕೇನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎನ್. ಮಾದಪ್ಪಗೌಡ.—ಈಗಾಗಲೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅಷ್ಟೂ ನಾವು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವುದು ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗಕ್ಕೊಂದು ಅವಮಾನ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗಂತೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಂಚದ ಹಾವಳಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಾವು ದಿನ ನಿತ್ಯವೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದು. ನಾವು ಕೆಡುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಬಹಳ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟೂ ಈ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಿ ದೇಶದ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. 1876ರಲ್ಲಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರ ಪರಕೀಯರ ಸರ್ಕಾರ. ಆ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರನ್ನು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟತಕ್ಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ನಾಟಕಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಗಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಾನೂನನ್ನು ತಂದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈಗ ದೇಶ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದು ನಾವು ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳು ಪಡೆಯತಕ್ಕ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ತರದಂತೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈಗ ಲಂಚಾವತಾರ ನಾಟಕವಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಖಾಸಗೀ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರಲಿ, ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿ—ಸಂದರ್ಭಗಳು ಹೇಗೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅಡ್ಡ ದಾರಿಗೆಳೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಐಬುಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸತಕ್ಕ ಉತ್ತಮ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಕಾನೂನನ್ನೂ ತರುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತರಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಹಟವಿದ್ದರೆ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಒಂದು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಒಂದು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† Sri GANJI VEERAPPA (Harihar).—Mr Speaker, Sir, while supporting the Bill, let me make myself clear that all those who support the Bill need not be taken as people who have no love for art, music or drama. Our opposition Members feel that this Bill is intended to create a set-back to the growth of drama, art and culture. This is not a new Bill. In fact, what we seek to do under this Bill is to regulate the performance of the dramas. I am sure, on this score, nobody can have any objection to have a sort of law to regulate these things, We are living in a Society wherein all our acts should be regulated and controlled by a sort of legislation. The impression that is created by the speeches of my learned friends on the other side is that some new enactment is being introduced here so as to prevent the growth of dramas and try to create an impression that the Government is dis-satisfied with the present performances.

(SRI GANJI VEERAPPA)

5-00 P.M.

Today it my be '*Lanchavathara*'. Tomorrow, it may be something else. In a legislation of this sort, we should not say that Government have brought this legislation, having in view a particular drama. We may just satisfy ourselves by looking at the existing law. In the statement of Objects and Reasons, it is said that a legislation of this kind has been in existence since 1876 and simply because the courts gave an interpretation that certain provisions of the law in the light of the Constitution and fundamental rights, were *ultra vires* that a new legislation had to be thought of, to see that an opportunity must be given to the aggrieved party. Because previously the provision did not contemplate an opportunity to the aggrieved party, it was held to offend against the fundamental rights, and further there was no provision for any appeal against the order passed by any authority invested with powers. It is for these reasons that the Punjab High Court, the Allahabad High Court and the Madras High Court, interpreted the law, saying that so far as these provisions of law were concerned, namely no appeal being provided against the action taken and secondly action was contemplated to be taken without giving a reasonable opportunity to the party against whom action was to be taken that it offended against the fundamental rights. It is because of this that the State Government has taken upon itself to bring a Bill of this type.

In this Bill, it will be seen that adequate provision has been made with regard to the observation made by the High Courts—one is that a reasonable opportunity is provided. It has been said that unless an opportunity is given to the person against whom action is proposed to be taken, no action will be taken; and secondly, adequate provision has been made for preferring an appeal, one to the High Court and Government also have powers and further, the Deputy Commissioner, who has passed the order, has powers to revise his own orders.

Sri Kadidal Manjappa was pleased to refer to section 2 clauses (5) and (6) and say that the definition given here was vague. In fact, he says that anything can come in under sub-clause (6), By saying 'grossly indecent and intended for blackmail'. If any clarification is to be made so far as this is concerned, it will certainly be given.

Another objection was made with regard to the Deputy Commissioners having powers to deal with these matters. Sir, in our State the Deputy Commissioner is the highest authority in the District and very wide powers are given to him even to maintain law and order and even with regard to certain revenue matters. In fact, the Deputy Commissioner is the head of the district. If such a responsible officer as the Deputy Commissioner is not to be invested with such powers, I do not know who else can be given these powers. In fact, he is not the final authority. Government has got ample powers and the aggrieved party can go to the High Court. Further, our experience so far as this

legislation is concerned which existed in the Bombay area, Coorg District and the Madras area, is that so far no dramas have been banned. Even "*Lanchavathara*" must have been played in those parts. Nobody has prevented it. Sir, I must say that the fears expressed are all imaginary and baseless. If our friends say that we oppose this Bill on fears which are based on previous instances when Government had acted arbitrarily, then of course, it should be well-founded.

Sri V. M. DEO—Do you maintain that the Government is not going to ban (*Lanchavathara*) ?

Sri GANJI VEERAPPA.—The law must be there. How that law should be exercised for that you should only trust the Government.

Sri S. SIVAPPA.—Why do you want this law which is held *ultra vires* in other places ;

Sri GANJI VEERAPPA.—So far as the Government is concerned, they have not abused the powers vested in them in Bombay, Coorg and Madras areas.

Mr. SPEAKER.—(*Lanchavathara*) is going on even here, all these days; Government has not prevented it.

Sri GANJI VEERAPPA.—What I humbly submit is that there can be no fears genuinely held. But if it is for dramatic performances......

Mr. SPEAKER.—Here on the floor of the House ? (laughter)

Sri GANJI VEERAPPA.—I do not know, Sir.

Mr. SPEAKER.—I have not witnessed it.

Sri GANJI VEERAPPA.—Very well, Sir, there seems to be a law in the case of exhibition of films and there is a Film Censor Board. All films as they are manufactured are not exhibited. So also, there must be a sort of control on dramas. So, if the Bill is referred to a select committee, our friends and we can join together......

Mr. SPEAKER.—Is it going to be referred to a select Committee ?

Sri GANJI VEERAPPA.—I think so, Sir. I personally feel, in fact the provisions contained in the Bill.

Sri R. M. PATIL.—Personally, I have no objection. Whether it should go to a Select Committee or a Joint Select Committee, it all depends upon the opinion of the House. I leave it to the House.

Mr. SPEAKER.—I would like the Hon'ble Minister to be more specific. I would like to know whether the Hon'ble Minister has any such idea. If so, I would like to have the names of the Members of the Select Committee to see that other members may have a chance to speak.

Secondly let him kindly tell me definitely. I do not want the personal opinion of the Hon'ble Minister. I want the opinion of the Government. Please let me know definitely.

Sri R. M. PATIL.—To make it more specific, I say, it may be referred to a Joint Select Committee.

Mr. SPEAKER.—Then kindly give me the names. It will help me to regulate the Debate.

Sri GANGI VEERAPPA.—With his powers of persuation, has succeeded.

Sri GANJI VEERAPPA.—In the light of the statement made just now by the Hon'ble Minister—only one suggestion I wish to make in this connection.

Mr. SPEAKER.—I request the Hon'ble Minister to kindly give me the names of the Members of the Select Committee.

Sri GANJI VEERAPPA.—If I could make one humble suggestion, I would like to say that instead of leaving the entire matter to the Deputy Commissioner, there are fears expressed that the Deputy Commissioner in a particular place may be a person who may not know the Kannada language. If that is so, there may be a Central Board in the State just like the Board of Film Censors consisting of literary men and men of experience and men who can subscribe to these ideas, consisting of some experts. Such a Board situated in the State, may go through some of the dramas and they may have the ultimate powers to censor any particular play which is objectionable and not in the interest of the public. That suggestion, I wish to make.

Sir, I do welcome the suggestion of the Hon'ble Minister when he says that it may be referred to a Joint Select Committee. Some how, well founded or ill-founded, there has been a propaganda that the Government is out to destory dramas, literature, art and all this. This Government is opposed to any such thing. There has been a lot of agitation over this. More particularly the drama artistes. At least, it may give them an opportunity to come befor the Select Committee so that if there are any genuine reasons for the modification of the Bill, the Committee may consider the same. It will satisfy even those elements; to that extent I should say I welcome the suggestion that it may be be referred to a Select Committee. The principles contained in the Bill are welcome.

Mr. SPEAKER.—I have got on my list the name of Sri Gopala Salenna only one Member belonging to the Swatantra Party. I will give him ten minutes.

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಸಾಲೆನ್ನ (ಮೂಡಬಿದ್ರಿ).—ಸ್ವಾಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ 3½ ಹೇಜಿನ ಈ ಬಿಲ್ಲು ಏನಿದೆ ಅದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ Statement of Objects and Reasons ನ್ನು ನೋಡುವಾಗ, ಇದರ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರತಕ್ಕದರ ಸರ್ವೇ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ ಅದರ ಮೂಲಕ ಜನರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಸತ್ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡುವುದು. ಅದನ್ನು ತರತಕ್ಕದು ಜನತೆಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೇ ವಿನಾ, ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ವಿಭಾಗ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಭದ್ರತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ವಿಚಾರ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಬೊಂಬಾಯಿಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಮಸೂದೆ ಇದೆ, ಮದ್ರಾಸು ಕರ್ಣಾಟಕದ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಮಸೂದೆ ಇದೆ, ಹೈದರಾಬಾದು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಇಂಥ ಒಂದು ಮಸೂದೆ ಇಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ತರಬೇಕಾಗಿದೆ, ಅದೇ ಈ ವಿಧೆಯೇಕದ ಉದ್ದೇಶ ಅಂದರೆ ಅದು ಸರಿಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂಥ ಒಂದು ಕಾಯಿದೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇತ್ತು, ಜನ ಜೀವನವು ಬೆಳೆಯುವಂಥ ಒಂದು ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ, ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನತೆ ಸರಕಾರವನ್ನು ಉರುಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಜನರಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಜನರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಮತೀಯ ವಿರೋಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ

ಹೋಗಲಿಲ್ಲ, ಇಂಥ ಒಂದು ಮಸೂದೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರವಿಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಮಹಾರಾಜರುಗಳು, ಮತ್ತು ನೈಜಾಮರು ಕೂಡ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧ ವರ್ತಿಸಿಯಾರು, ಅವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟಿಸಿಯಾರು ಎಂಬ ಸಂದರ್ಭವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿರುವಾಗ, ಈ ಹೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ, ನಾವು ಏಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ, ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯ ಮತ್ತು ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟುವಂಥ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಏಳಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ತರಬೇಕೆಂಬುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ವಿಚಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಸಾಹಿತಿಗೆ, ಬರಹಗಾರನಿಗೆ, ನಾಟಕಗಾರನಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾದಂಥ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿ, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆ ಸರಕಾರದ ಮುಂದಿದ್ದರೆ, ಅದು ತಪ್ಪು, ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದಂತೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇವತ್ತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಕಲೆಗಾರರು ಇದ್ದಾರೆ, ಯಾವುದೇ ನಾಟಕ ಅಥವಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಾಯಿದೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಕಾಯಿದೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥವರು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರುಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರುಗಳು ಎಂದು ಈ ವಿಧೇಯಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೀರ. ಸರಕಾರ, ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿ ನಾಟಕ ಕಾಯಿದೆಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಮೊದಲು ಅಂಥವರನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, 2-3 ತಿಂಗಳು ರಿಫ್ರೆಶರ್ ಕೋರ್ಸ್ ಕೊಡಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹರು ಎಂದು ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಎಷ್ಟೋ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡವೇ ಬರುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಪ ಸಲ್ಪ ಬಂದರೂ, ಅವರ ಅಪೂರ್ಣ ಭಾಷಾಜ್ಞಾನದಿಂದ ಒಂದು ನಾಟಕ, ಅಥವಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರು, ಇಂಥ ನಾಟಕದ ತಯಾರಿಕೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಸರಿಯಲ್ಲ, ಅದು ಕಾನೂನು ವಿರುದ್ಧ, ಸಮಾಜ ಘಾತುಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬರಬಲ್ಲರು ಎಂಬ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಕಾರ ಜವಾಬು ಕೊಡಬೇಕು. ಕೇವಲ ಒಂದು ಆಫೀಸು ನೋಟಿನ ಮೇಲೆ, ಈ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರೆ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾದೀತೆಂದು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಇದರಲ್ಲಡಗಿರುವ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಕಲೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸ್ಕ್ರೀನಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರಿಂದ ಒಂದು ನಾಟಕ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಒಳ್ಳೆಯದೇ, ಕೆಟ್ಟದೇ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಏನೇನು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಆ ಸಣ್ಣ ಮಂಡಲಿಯ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನದಂತೆ ಈ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ, ತಯಾರಿಸಬೇಕು ; ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿರುವವರೇ ಈ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೆಂದು ಕಲೆಗಾರರ ಮತ್ತು ಬರಹಗಾರರ ಸ್ವಾತಂತ್ರವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ನಾಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಏಕೆ ಸಂಕೋಚ ಪಡಬೇಕು ? ಇವುಗಳಿಂದ ಭಯಪಡಬೇಕಾದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಜನತೆ ಒಂದು ವಿಭಾಗದ ಸರಕಾರವನ್ನು ಉರುಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು, ಆ ಭಾಗದ ಜನತೆಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಅನುಮಾನ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಜನತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ, ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಸಮಾಜ ವಿರೋಧಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ; ಜನತೆಗೆ ತನ್ನ ಹಿತವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಲೋಚನೆ ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಜನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಭಯಪಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಧೇಯಕದ ವಿರುದ್ಧ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಸಭೆ ಜರುಗಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸರಕಾರ ಈ ಮಸೂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆಯೋ, ಆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶೇಖರಿಸಿ, ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಮಸೂದೆಯು ಅಗತ್ಯವೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ನಮಗೆ ಜನಗಳ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವ ಕಾಯಿದೆಗಳು ಬೇಕು ; ಎಷ್ಟೋ ಗಂಡಾಂತರವಾದಂಥ, ಸಮಾಜದ್ರೋಹಕವಾದಂಥ ವಿಚಾರಗಳೂ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಸಾಲೆನ್ನ)

ಅವುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಬಗೆ ಹರಿಸಿ, ಜನಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಂಥ ಮಸೂದೆಗಳು ಮೊದಲು
ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ದುರುಪಯೋಗ
ವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬಂದಿದೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ, ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಬಡ ಜನರ ಹಣ
ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿ, ಜನರ ಹಿತಸಾಧನೆಗಳಿ
ಸುವ, ಬಡವರ ನಿತ್ಯ ಜನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತಗುಲುವ ಸಮಾಜ ದ್ರೋಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ
ರುವರ ಕ್ರಿಮಿನಲ್‌ಗಳನ್ನು ಬುಕ್ ಮಾಡಿ, ತಕ್ಸೀರಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಿ, ಜನರ ಜೀವನಕ್ಕೆ
ಉತ್ತಮದಾರಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಂಥ ಕಾನೂನನ್ನು ತರಬೇಕು, ಅಂಥ ಕಾನೂನು ಇವತ್ತು ಆಗ
ಬೇಕು ; ಈ ಕಾನೂನು ಅಂತಹದಲ್ಲ. ಇದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಸರಕಾರದವರು ಈ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯವ
ರಿಂದ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸೂಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಬೇರೊಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನೇ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತಿದ್ದು
ಪಾಟು ಮಾಡಬೇಕು. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದವರೇ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿ
ಸುವ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಸಮಿತಿಯ
ವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† **Sri ANNA RAO GANAMUKHI** (Afzalpur).—I should like to make a few observations in regard to this Bill. According to the Statement of Objects and Reasons, the Central Act of 1876 was declared repugnant to the Constitution of India. But the same defects are creeping into this Bill. Because, if the Central Government has asked the State Goverement to enact a uniform law removing all these shortcomings, then I think th● State Government has failed to look into the provisions of various articles of the Constitution. In the first instance, I should say that the definitions that have been given in clause 2 regarding objectional performances are not in conformity with the constitutional provisions.

Mr. SPEAKER.—What is the Hon'ble Member's suggestion ?

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—What I mean is this, Sir When there are other provisions in the laws like the Indian Penal Code, *viz.*, Sections 292 and 224, the State can take action against these things. When there are already enactments to catch hold of the people who contravene the laws, then, there is no need to bring in this Bill Again, I would say that the word 'likely' is not in conformity with the spirit of the Constitution because if it is 'likely' to incite any person to commit murder or suicide......

Mr. SPEAKER.—'Likely' is for the future.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—'Likely' means 'likelihood'. Here, I should refer to what is expressed by Justice Holmes :

"There is wide difference between "advocacy" and "incitement". We could advocate a certain view but it does not necessarily mean that it will incite the people. Suppose I advocate a certain point of view which, in the opinion of the Government, is likely to incite the people ; then that advocacy is not enough. It must amount to actual presenting danger in that period. So, the word, 'likelihood' is repugnat to the

Constitution. Again Sir, article 19 very clearly lays down, from (a) to (g), the various freedoms. There are exceptions provided for all these things. In every exception, the word 'reasonable' is there. Reasonableness should be there. If we look into this Bill, there is complete prohibition. I can understand that an Act or a play or a drama is amended in the spirit in which it is written. But, in this measure, there is complete prohibition. Nothing can be prohibited under article 19 (1) I refer to clauses 3 and 4.

Sri R. M. PATIL.—These two are substantive provisions so far as this legislation is concerned. But at the same time, if they are to offend the provisions of the Constitution, the procedure is also provided in sub-clauses 2, 3 and 4.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—Yes. According to that procedure the power of prohibiting a certain drama is with the Government.

Mr. SPEAKER.—Does the Hon'ble Member suggest that fundamental rights are absolute ?

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—No, Sir. Restraints can be imposed but there cannot be a complete prohibition. Complete prohibition means, annulment of article 19 (1).

Mr. SPEAKER.–Prohibition of drama does not amount to abrogation. It cannot be equated to abrogation of fundamental rights either with regard to freedom of speech or freedom of writing or freedom of association to form a dramatic troup. It amounts to only a reasonable restraint and not an absolute restraint.

Sri R. M. PATIL—In respect of a decision under clause 3, there is a provision for preferring an appeal to the High Court. Therefore, there is absolute restriction. The authority or the deciding officer is not absolute. It is subject to revision and appeal.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—If a book has been written on a drama and if that drama is prohibited, it means complete deprivation of that particular drama. I would like to quote Chief Justice Kania :

> "the word restriction as distinguished from deprivation meant partial control, not whole control".

Mr. SPEAKER.—Whole control of the bad idea should not be equated to the whole control of fundamental rights.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—Again, it is said: "restriction implies that the right is not entirely destroyed but that parts of the right remain." Here, the whole drama is being set at nought. There can be restraint but no deprivation. They cannot prohibit totally. Sir, as you read in the law in the United Kingdom, some portions are taken away ; but, here there is complete deprivation. Therefore, I think, this is in contravention of the Constitution and such a law therefore cannot be made.

Again, Sir, in 1951 S.C.R. page 682, State of Bombay *versus* Balasore, it has been laid down that the prohibition of incitement or encouragement of any member of the public to commit any act which frustrates the provisions of the Act is too vague and any rules and order

(Sri Anna Rao Ganamukhi)

made thereunder are vague to be justified by article 19 (2). Again, Sir, according to Justice Holmes of U.S.A. mere portrayal of existing evils cannot be considered as criminal incitement, disobeying the existing law, however mistaken may be the assumption of the writer or the speaker, however unsound his reasoning, however intemperate his language. It does not mean that the existing laws of the land are not adequate to meet the situation. There is no present danger in the whole State. Not a single prosecution has been launched against any actor or dramatist or a drama writer or the owner of a theatre. If that be so, it is relevant to ask whether this Bill is at all necessary in the present circumstances. Otherwise, are we going to add to the galore of legislation ?

5-30 P.M.

Mr. SPEAKER.—It may be that people have behaved properly because of this legislation.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—No case has been made out for the adoption of this Bill. If a situation has arisen where the Government cannot face things without the aid of a law like this, I can understand. But that is not so. These clauses are not in conformity with the fundamental rights and therefore this Bill is void and *ultra vires* and would be declared so if it is challenged. I do not know whether people have a right to challenge even a Bill, but certainly if such a right had existed this Bill would have been challenged.

Mr. SPEAKER.—A good suggestion for some other House. We will be saved a lot of work.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—Under clause 4 power is given to the Deputy Commissioer to prohibit a play. After exercising his power, he is to give an opportunity to the person affected to state his case. This is not a salutory provision and would have to be considered carefully.

Under the Savings clause, if existing laws can also have effect, I do not understand the reason for the multiplicity of laws. There is no prohibition for taking action under the I.P.C. or any other law. This kind of duplicity of laws is injurious to the public. They cannot understand the various provisions of the Act. Therefore this Bill has to be scrutinised from many points of view. I welcome the suggestion of the Hon'ble Minister that this will go before the Select Committee.

Mr. SPEAKER.—About clause 11, it does not bar action being taken under other enactments.

Sri ANNA RAO GANAMUKHI.—My question whether action would also be taken under this Act resulting in a person being punished twice, for the same offence.

Mr. SPEAKER.—What all this clause says is that inaction under this law is no bar for prosecution under other laws.

Sri V. S. PATIL.—Clause 11 saves prosecution under other laws. That means if there is no order under provisions of this Act, Government should take action under this law, can they also prosecute under other can taken action under other laws in force. But if the Government laws, thus resulting in double punishment ?

Mr. SPEAKER.—Clause 11 does not answer that. What all it says is that merely because no action is taken under this law, it does not bar prosecution under other laws. Any way, the Select Committee would consider it.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ದೇವಯ್ಯ (ಮಂಡ್ಯ).—ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಾಟಕದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂತಲ್ಲಾ ಎಂದು ವಿಷಾದಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಬಹಳ ಯೋಚನಾಪರರು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ತರುವವರು. ಅಂತಹವರು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಬಂದಿರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಬಹಳ ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಾಟಕದ ಅಭಿನಯ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲದೇ ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರು ನಾಟಕದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಸತ್ಯ, ಅಸತ್ಯ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಶಯ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮಾಜದ ಮುಂದೆ ಹೊರಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಈ ನಾಟಕ ಕಲೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಕಾಲದಲ್ಲ ಯಾವ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಳೆ ಇಲ್ಲದೆ ನಾಟಕ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವಾಗ ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಜಾಸರ್ಕಾರ ಬಂದಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೂಗುದಾರ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ ನಾಟಕ ಅಡುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನ್‌ರಿಗೆ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಡೆಪ್ಯೂಟಿಕಮಿಷನರು ಕಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓದಿ ಒಳ್ಳೆಯದೇ, ಕೆಟ್ಟದ್ದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದವನ್ನೂ ಓದಿ ಅವರು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪುರಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಹುಟ್ಟಿದರು, ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರತಕ್ಕ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕತೆ ಇರತಕ್ಕ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀವು ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ತರುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ. ಜನಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸತಕ್ಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುವುದು ಬೇಡ ಎಂದರೆ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದು ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಯಾವುದು ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾಗರಿಕತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಇದೆ ? ಜನಗಳ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಇದೆ. ಈಗ 'ಲಂಚಾವತಾರ'ವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಇದು ಕಾಲಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಡತಕ್ಕ ನಾಟಕ. ಇಂತಹ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲ ಮತ್ತು ಜನತೆಯ ನಡತೆಯ ಮೇಲೂ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಸಹ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ, ಬೆನಿಫಿಟ್ ನಾಟಕ ಎಂದು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ನಾಟಕಕ್ಕೆ 5 ರೂಪಾಯಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರೆಗೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಹತೋಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಬೆನಿಫಿಟ್ ನಾಟಕ ಆಡಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಬೇಡವೇ ? ಸರ್ಕಾರದ ಹತೋಟಿ ಬೇಡವೇ ? ಬೆನಿಫಿಟ್ ನಾಟಕ ಆಡಿದಾಗ ಜನರ ದುಡ್ಡು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕ ಇಲ್ಲ, ಪತ್ರ ಇಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರು ಅನುಮತಿ ಕೊಡುವಾಗ ಅಂಥಹ ಬೆನಿಫಿಟ್ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು, ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚಾಯಿತು, ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಖರ್ಚಾಯಿತು ಎಂಬ ಲೆಕ್ಕ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡುವಾಗ ಈಗಿನ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಹುಟ್ಟುವಾಗ, ನಾಟಕ ಆಡುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವಂತೆ ಕಾನೂನು ಇರಬೇಕು ; ಅದು ಅವರಿಗೆ ಮೂಗುದಾರ ಹಾಕಿದಂತೆ ಇರಬಾರದು ಮತ್ತು ಬೆನಿಫಿಟ್ ನಾಟಕ ಆಡಿದಾಗ ಅವರ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಹತೋಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri S. M. KRISHNA (Maddur).—Sri, this is a poisonous piece of legislation that we are debating upon. This legislation is Draconic. That is a liberal commentary on this legislation. It is controversial. Even Hon'ble Members belonging to the Ruling Party have also voiced their bitter feelings on this legislation. It would be appropriate for us to consider the reason why this is being enacted. What are the circumstances that have forced the Government to come out with a piece of legislation which is most repressive? I can understand such a piece of legislation enacted in the Madras State. Let us not forget that in Madras dramas have played a great role in moulding public opinion, sometime provocative. But, in the Mysore State, there has been absolutely no such circumstance; absolutely not a single drama is being enacted in the Mysore State which would provoke the people to rise in rebellion.

Mr. SPEAKER.—Supposing a drama which is offensive there is enacted in Bangalore, what happens?

Sri S. M. KRISHNA.—The penal law of India can be brought into force.

Mr. SPEAKER.—Then, equally the Madras Act is unnecessary.

Sri S. M. KRISHNA.—It is unnecessary of course. Even in the Madras State, the Government had certain circumstances in their favour to bring in a legislation like this. But, in Mysore, absolutely there is no circumstance. This is just a handle for legislation. This legislation will end up the Kannada stage which has been making headway in the last few years. It will just end them all in the mercy of the District Magistrate or the Government as such. In the definition clause 2, where they define what an objectionable performance is, they cite the circumstances which can be defined as objectionable. When we go through the Indian Penal Code, we find clauses there which could bring these objectionable performances under the clutches of the law. For example,

> "incite any person to resort to violence or sabotage for the purpose of overthrowing or undermining the Government established by law in India or in any State thereof or its authority in any area;"

This can very well be dealt with under Section 141 of the Indian Penal Code. So also,

> "incite any person to commit murder, sabotage or any offence involving violence;"

This can be very well covered under clause 131 of the Indian Penal Code. So also,

> "is grossly indecent, or is scurrilous or abscene or intended for blackmail;"

This can be covered under clause 294(b) of the Indian Penal Code. Now, what is it that prompts the State Government to move in this area? That clue is, that in the last few days, a social drama in our State has

been annoying the Government. It has been a source of constant irretant to the men that are ruling the State to-day. Naturally, they are offended and naturally that drama has incurred the wrath of the Government.

Sri R. M. PATIL.—You are not voicing your opinion—you are defending them ; practically you are advertising.

Sri S. M. KRISHNA.—In fact, that is the purpose for which this legislation is being ushered in by the Hon'ble Minister, indirectly he has been making the person a hero. To-day, you have made the creator of 'Lanchavatara' the hero in the State, because the general impression outside the House as well as within the House is that this piece of legislation is brought...

Mr. SPEAKER.— Opinion, of this House, is yet to be expressed.

Sri S. M. KRISHNA.—It has been expressed so far.

Mr. SPEAKER.—It is not the opinion of the entire House !

Sri S. M. KRISHNA.—All those who have participated in the Debate so far have given their expression.

There is absolutely unanimity of opinion in what they have been saying. I do not question the motive of the Hon'ble Minister. But I question whether this Bill which is being moved in this House would possibly serve the purpose for which you have brought forward this Bill. This will virtually act as a slow poison, but a decisive one. Under the Constitution the Government cannot ban any drama, any play, but they can bring in such an inconvenient procedural formulae in an enactment which would just put an end to a particular company or a particular concern. This legislation no doubt is an improvement on the egislation of 1876 because they say :

> "3 (2): No order under sub-section (1) shall be passed without giving a reasonable opportunity to the organiser or other principal persons responsible for the conduct of the performance or to the owner or occupier of the public place......"

A reasonable opportunity is to be given under the Constitution. But now, I tell the Hon'ble Minister who has sponsored the Bill that this particular clause can be the most detrimental one. For example, you have given the Deputy Commissioner the power to prohibit objectionable performances temporarily. Let us take a concrete instance, I own a drama company and I approach the Deputy Commissioner for a licence.

Sri R. M. PATIL.—Read the clause fully.

Sri S. M. KRISHNA.—I will read it. The Deputy Commissioner can either act on his own or from the complaints received from men and women of that locality. Supposing the Deputy Commissioner is convinced of the political or social convictions, naturally he will find something...

Sri R. M. PATIL.—There is no political consideration so far as the Deputy Commissioner is concerned. He is an officer.

Sri S. M. KRISHNA.—Sir, I say that many of our officers are not free from political convictions. They certainly have their political convictions. Only they are barred from giving expression to their political convictions, but are they barred from acting according to their political convictions ? There are hundreds of instances in this State.

Mr. SPEAKER.—Does the Hon'ble Member seriously suggest that the Deputy Commissioners are acting on political considerations ?

Sri S. M. KRISHNA.—Some of the Deputy Commissioners are acting on political convictions.

Sri R. M. PATIL.—This is an unwarranted remark, Sir. They are not at all in the House to defend themselves. What is the meaning in saying like that ? They are Government servants. Can we consider them as political people ?

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—He says, pulls and counter-pulls will be there on them, whether political or non-political.

Sri S. M. KRISHNA.—It is a fact that the Deputy Commissioners will have to be objective when they will have to enforce this Act.

But our past experience does not give us the confidence to arm the Deputy Commissioner with certain of these powers. I hope that I am not wholely wrong if I give expression to this idea that the Deputy Commissioner cannot sit in judgment in an objective manner in the most reasonable manner in which we would like this Bill to become law. When there is this serious limitation, naturally if it is open for any one of us to urge that this Bill which is being considered here in this House, we do not expect adequate justice from the Deputy Commissioners, when they deal with all these provisions.

Now this temporary prohibition of these performances can be, to start with, for two months. At a later stage, there is nothing in this Act which would prohibit them from extending that two months period. You arm them with monstrous power with which they will really kill the Kannada stage. The Government, in the last fifteen years, have been proclaiming that they would like to encourage fine arts and that they would like to encourage the stage plays. Of course, there are two categories of such stage plays in this State, in this country. There is what is known as the Lalitha Kala and Sangeetha Natak Academy which-have come into being to encourage the proper organisation, not only encourage, but to a certain extent foster some of these private organisations. In our State, we have been seeing in the last few years, how the Sangeetha Natak Academy and Lalitha Kala Academy have been functioning. Some of those people who are well versed in flattering Government some of those people who are well versed in waiting at the doors of Ministers and persons in authority, get all liberal encouragement from these academies and from the Government. But some of those who are given to speaking the blunt truth, the naked truth, do not get any kind of encouragement. They do not get any fostering care, but they are simply neglected. For example, some time back, the Tagore Theatre has been set up in Bangalore City; when the opening ceremony of that theatre took place many of our leading Kannada stage

artistes were not taken into consideration at all. The Academy did not show them the courtesy of extending an invitation to them, because they do not go to the Ministers. They do not go to the persons connected with the Sangeetha Natak Academy and the Lalitha Kala Academy. Thus some sort of step-motherly treatment is meted out to some of those artists, and naturally the Sangeetha Natak Academy and the Lalitha-Kala Academy have failed in their duties. They have failed to give proper encouragement to the development of art in the Mysore State.

Sir, in Russia some years back, when Boris Patternik wrote his book, Nobel Prize winning 'Dr. Zhivago,' Russia being a totalitarian country, they were successful in banning that book in Russia, though hundreds and thousands of copies of 'Dr. Zhivago' were printed in all languages of the World and read by millions of people in the world. Again' Lady Chatterly's Lover—another provocative novel was banned in England and ultimately the case went to the highest tribunal in the land and that highest tribunal gave the award in favour of giving freest play to freedom of expression and freedom of speech and freedom to write whatever one would like.

So now today, by trying to enact this piece of legislation we are indirectly trying to play a fraud on the Constitution. This is something to be compared with that. What the Constitution gives directly, we are trying to circumvent through this piece of legislation. We are trying to take away the rights which the people of this nation have...

MR. SPEAKER.—Is the Hon'ble Member going to finish now or does we wish to have a little more time tomorrow?

SRI S. M. KRISHNA.—I will take a couple of minutes tomorrow, Sir.

MR. SPEAKER.—Then this subject will continue tomorrow. Sr. Krishna will continue his speach tomorrow.

Now, we will take up half-an-hour debate.

Half-an-hour discussion on Q. No. 526 *re*: Auditing of the Accounts of Mysore State Cotton Weavers' Apex Bank for 1962-63.

6-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ (ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, 39 ನೆಯ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದ 526 ನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಹತ್ತಿ ಸೇವಾ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲು ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈಗ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನಾನು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ವೈಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಾನು ಯಾರ ಮೇಲೆಯೂ ಆರೋಪಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಆಡಳಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ನೇಯ್ಗೆದಾರರ ಯಶಸ್ಸು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೂ ಈಗಾಗಲೇ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತೋರು